

DARBININKAS

Vol. LXXVIII, Nr. 28
Liepos - July 23, 1993 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

Katalikų jaunimo vasaros stovyklos Lietuvoje šiemet skiriamos artėjančiam Popiežiaus vizitui. Pranciškonų jaunimas rengia Šventojo Rašto studijų savaitę, liepos pradžioje vyko žygis iš Kretingos į Žemaičių Kalvariją. Liepos viduryje organizuota darbo, maldos ir savišvietos stovykla Vilniaus jaunimui Nemenčinėje. Studentų bendrija "Verus" stovyklauja Anykščių rajone. Skautai liepos mėnesį renkasi Palangoje ir Gulbinuose. Šventybrastyje rengiama liturginio giedojimo stovyklėlė. Per Lietuvą driekiasi ir keliaujanti ateitininkų stovykla. Liepos 9 d. ateitininkai rinkosi Žemaičių Kalvarijoje. Toltmesnis maršrutas: Telšiai - Kryžių kalnas - Kaunas - Marijampolė.

Rusijos kariuomenė iš Klaipėdos zonos traukiasi sklandžiai, pagal iš anksto numatytą ir suderintą planą. Karinę techniką jau išsiveža Klaipėdoje dislokuotas tankų batalionas. Pajudėjo ir centrinės Rusijos pėstininkų divizija. Rusijos kariuomenės generolas majoras V. Profatilovas užtikrina, kad iki rugpjūčio 28 d. paskutiniai Rusijos daliniai paliks Klaipėdą ir jos apylinkes.

Lietuvos Prezidentas birželio 29 d., priimdamas Seimo narius A. Vaišnorą, J. Katkų ir I. Uždavinį, paaiškino, kad atšaukti S. Lozoraitį buvo nusprendusi ankstesnioji politinė vadovybė. "Mes dėkingi JAV lietuviams už paramą, bet lešų išlaikyti ambasadai atrastų ir Lietuvai", - kalbėjo A. Brazauskas. Seimo nariai įteikė Prezidentui 142,246 žmonių, kurie pasisakė už tai, kad S. Lozoraitis ir toliau vadovautų Lietuvos ambasada JAV, parašus.

Tarptautinis valiutos fondas pažymėjo "reikšmingus laimėjimus", įgyvendinant Lietuvos vyriausybės ekonominę programą. Priimti sprendimai, pabrėžiama išplatintame šios tarptautinės finansinės organizacijos biuletenyje, leido sumažinti infliaciją, sustiprinti piniginio vieneto keitimo kursą ir tuo būdu sudaryti sąlygas Lietuvos nacionalinei valiutai - litui - sėkmingai įvesti. Tarptautinis valiutos fondas toliau teiks Lietuvai finansinę paramą. Dabar ji turi teisę gauti \$18,4 milijono iš \$79,6 milijono, kurie 1992 m. buvo paskirti Lietuvos ekonomikai stabilizuoti.

Lietuvos užsienio reikalų ministras P. Gylis ir Latvijos valstybės sekretorius J. Dinevičius birželio 29 d. Biržuose, Radvilų rūmų salėje, pasirašė tarpvalstybinę sutartį dėl valstybinės sienos demarkacijos ir delimitacijos. Joje numatyta, kad Latvijos ir Lietuvos sausumos siena lieka tokia pati, kokia buvo iki 1940 m. birželio 15 d. Jos režimas bus toks pats, koks buvo numatytas 1921 m. ir 1931 m. Lietuvos ir Latvijos sutartimis. Neutrali pasienio juosta bus 10 metrų pločio, po 5 metrus iš kiekvienos šalies pusės. Numatyta sudaryti bendrą komisiją sienos demarkavimui.

NATO politinio komiteto liepos 16 d. posėdyje buvo svarstoma padėtis Baltijos valstybėse. Taip pat svarstyta padėtis Jugoslavijoje bei Gruzijoje ir Abchazijos konfliktas.

LITAS: AR NEŽLUGS PASKUTINĖ VILTIS?

— "Nenumatyta infliacija sukuria neuždirbtą turtą ir neužtarnautą skurdą"
("The Financial Times", 1993 m. birželio 14 d.)

Birželio dvidešimtpenktoji įeis į Lietuvos istoriją kaip Lietuvos valiutos - lito kančios istorijos pabaigos diena. Bet tai ir gimtadienis, kurį ne visi sutiko su linksmais veidais - viltis paskutinė, todėl šypsenų nedaug. Gimimo vieta daugeliui žinoma - už jūrų marių. O grįžęs švesti gimtadienio namo, litas apsigyveno Lietuvos banko saugykloje.

KOKS TAS LITAS?

Dabar galima jau pasižvalgyti ir pažiūrėti, koks tas litas, koks tas centas - juk tiek laukta, tiek girdėta nusivylimų: ar tiesa? O gal gimė ir visai normalus, nežūrint į visas apkalbas ir blogas akis, kurios norėjo "nužiūrėti"? Deja, deja...

Visi litai atspausdinti vienodo formato ant balto, lygaus popieriaus šturkščiu paviršiumi. Teisminės ekspertizės instituto profesoriaus P. Pošiūno nuomone, reikia nesibaiginti ypač smulkesnio nominalo piniguose pastebėjus nevienodai plaukiojančius vandens ženklus. Antai kai kuriuose banknotuose galima pamatyti tik Vytį, bet nerasti po juo turinčių būti Gedimainių stulpų.

Pošiūnas sako, kad atskiros vandens ženklo dalys gali būti užspausdintos piešiniu arba skaičiais. Viename banknote, pavyzdžiui, Vytis gali būti per daug nuslinkęs į kairę pusę, kitame - į dešinę, dar trečiame - per aukštai pakilęs...

Nesuklastoti ir tie banknotai, kuriuose vietoje raidžių (banknoto serijos numerį sudaro dvi lotyniškos raidės ir 7 skaitmenys) pažymėtos žvaigždutės. Taip jau pinigai pagaminti, - lingavo galva Pošiūnas. Ir su tuo reikės taikstyti.

Litas puošia pagarsėjusio buvusio Lietuvos banko valdytojo Baldišio parašas. Numatoma išleisti litus ir su naujojo banko valdytojo R. Visokavičiaus parašu. Žinoma, kai susidėvės "Baldišio" litai.

Geriausiai apsaugoti 100 litų banknotai - turi 8 paslaptis, 10, 20 ir 50 - po 6. 100 litų kupiūra atspausa giliauspaude mašina, todėl atrodo iš visų savo brolių kokybiškiausia.

10 CENTŲ SULIG KAPEIKA...

10, 20 ir 50 centų monetos nukaldintos užsienyje iš vario, alavo ir cinko lydinio. 1, 2 ir 5 litų monetos kaltos užsienyje taip pat, bet iš vario ir nikelio lydinio. Na o 1, 2 ir 5 centų aliumininės monetos gimė Lietuvoje.

Visos monetos lengvutėlės ir stubinančiai smulkios, tarytum ne žmonėms būtų gamintos. Ko verta vien 10 centų moneta! Pinigėlis sulig buvusią sovietinę kapeiką, tik trigubai lengvesnis, vyresnio amžiaus žmogui beveik nesučiupinėjamas, užtat jo vertė, pagal Lietuvos banko nustatytą kursą, išpūdinga - 33 Rusijos rubliai arba 10 Japonijos jenu. Negana to, litai

nukaldinti iš balto metalo, o centai - iš geltono. Tačiau vieno cento moneta, nežūrint į tai, kad savo dydžiu labai primena vieno ir dviejų litų monetas - irgi iš balto metalo. Rodos, viskas taip padaryta, kad žmonės būtų erzunami ir klaidinami.

VISO GERO, DOLERI!

Deja, gimtadienio džiaugsmas buvo aptemdytas ir Lito komiteto nutarimais, kurie atrodo, gražina Lietuvon "geruosius" socializmo laikus, kai turėti dolerį kišenėje buvo nusikaltimas. Pagrindinis komiteto sprendimas - nuo rugpjūčio 1 d. prekiauti už kitą valiutą bus draudžiama. Lietuvos žmonės tarpusavy mainams privalo naudoti tik litą. Šiuo nutarimu kėsina masi į kiekvieno žmogaus nuosavybę. "Lietuvos ryto" dienraštis atrodė teisingai suprato tuos nutarimus ir net trys jo žurnalistas neabejodami paskelbė: "prekyba konvertuojama valiuta bus traktuojama kaip nusikaltimas".

Galima įsivaizduoti ir kito nutarimo - draudimo keisti valiutą į litus (taip savotiškai Lito komitetas supranta lito kaip konvertuojamos, t.y. nekonvertuojamos valiutos sągimimą) - pasekmės.

INDEKSUOJAMOS SANTAUPOS

Vykdydama Lito komiteto nu-

(nukelta į 4 psl.)

Lituanica III lėktuvas liepos 16 d. Republic aerouoste Farmingdale, NY, pasirošęs skristi į Lietuvą. Aprašymas 8 psl. A.J. nuotr.

ATEITININKIJA VIENA VISAME PASAULYJE!

— Rugsėjo 3 - 5 dienomis vyks išsivijios ateitininkų pasirošimo konferencija —

Brangūs idėjos sesės ir broliai,

Esame ateitininkijos didžiųjų įvykių išvakarėse. Jų įgyvendinimas ir pasisekimas priklausys nuo mūsų visų, tiek Lietuvoje, tiek išsivijioje gyvenančių ateitininkų. Pradedame istoriškai reikšmingus kongresinius metus.

Prieš aštuoniasdešimt trejus metus ateitininkijos sąjūdis susiformavo lietuvių tautai kritiškuoju laiku, kuomet to laiko inteligentija turėjo apsispręsti už krikščionybę ar ateizmą. Ateitininkai ryžosi idėjiniai brandinti tautą ir stiprinti gilesnį dieviškios tiesos pažinimą. Per visą savo egzistencijos laikotarpį ateitininkija sielėjosi ir aukojosi tautos ir valstybės kilnesniam dvasiniam ir tautiniam gyvenimui. Ir šiuo metu ateitininkija, tiek išsivijioje, tiek Lietuvoje, aktyviai jungiasi prie Lietuvos tautinio ir dvasinio atgimimo.

1989 metais ateitininkai atsikūrė Lietuvoje. Per šį beveik ketverių metų laikotarpį Lietuvos Ateitininkų Federacija atliko gausią darbų ir laimėjimų vartinę. Jie ideologiniai pribrendo, dvasiniai sustiprėjo, organizaciniai susiformavo ir užaugo, o pasiaukojimu, meile ir darbu subūrė gausius Lietuvos tikinčio jaunimo būrius jaunučių, moksleivių ir studentų sąjungose. Narių skaičiai sparčiai auga, pasitikėjimas savo sugebėjimais ir jėgomis stiprėja, paramos reikalingumas aktualėja.

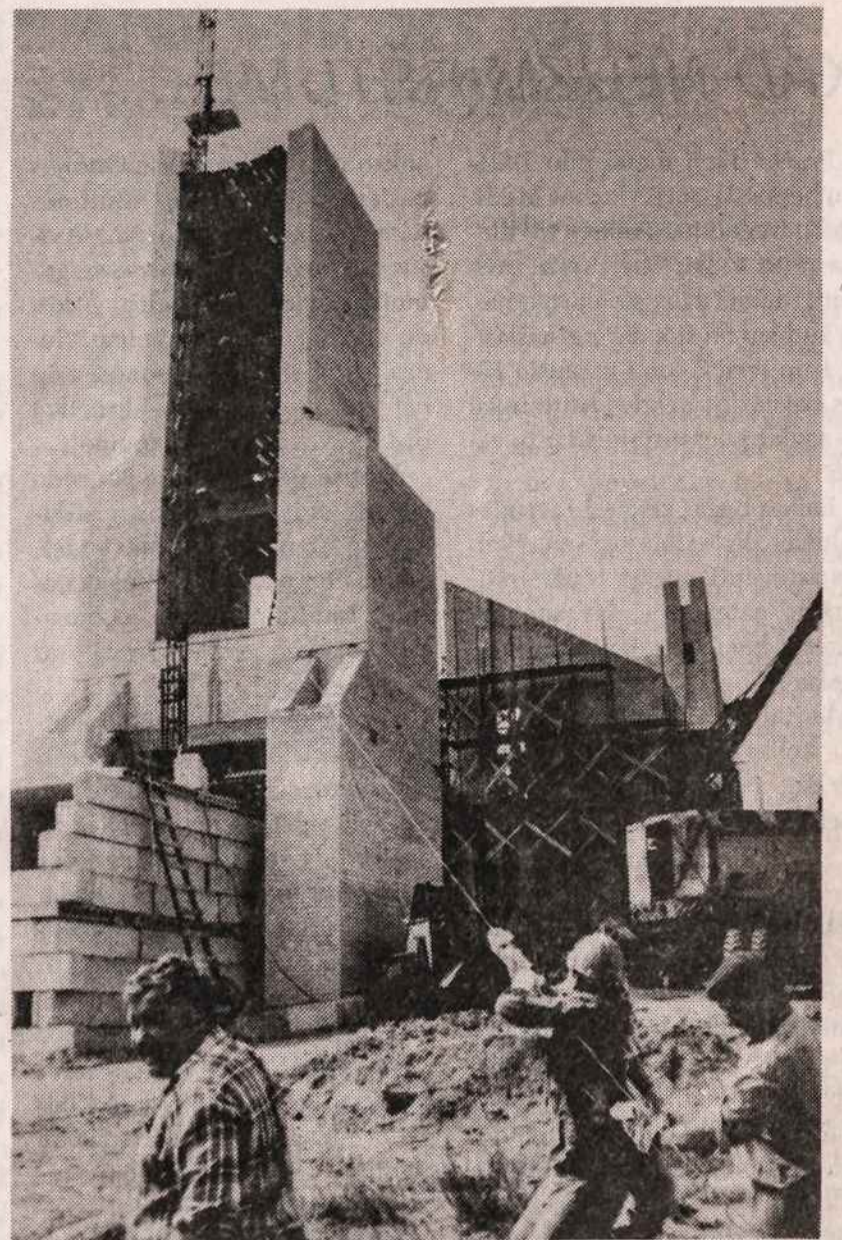
Ateistinis režimas per penkiasdešimt metų griovė moralės ir artimo meilės pagrindus, žlugdė Katalikų Bažnyčią, skiepėjo neapykantą ir kerštą artimui, neigė Kristų ir Jo mokslą.

Lietuvos Ateitininkų Federacija intensyviai ir sėkmingai rūpinasi Lietuvos jaunimo krikščionišku auklėjimu. Jie moko

juos eiti tikrojo krikščioniško gyvenimo keliu ir siekti kilnesnio gyvenimo. Jie atsiliepė į J. E. Kardinolo V. Sladkevičiaus kvietimą, atkuriamosios konferencijos metu, vadovauti lietuvių tautos dvasiniam atgimimui.

Auklėjimąjį darbą vykdyti, šalia pasiūlyto ir meilės, yra reikalingos ir medžiaginės priemonės ir tinkamos veiklos sąlygos. Prie esamų buitinių sunkumų, Lietuvos ateitininkai nepajėgs atgavę, atremontuoti ir išlaikyti stovyklaviečių, ateitininkų rūmų Kaune, ar bent įsigyti veiklai reikalingų priemonių.

Ateitininkų Federacijos Fondo valdyba jau šių metų sausio mėnesio 14 d. pasitarime, kuriame dalyvavo Federacijos Vadas ir Lietuvos Ateitininkų Federacijos pirmininkas dr. A. Žygas, buvo prašyta ir sutiko praversti plačios apimties vaju, skirtą Lietuvos ateitininkams. Sveikiname

Varėnoje statoma bažnyčia. Viktoro Kapočiaus nuotr.

ANGLAS ŽURNALISTAS APIE LIETUVIUS

Taline leidžiamas savaitraštis "The Baltic Independent" daug rašo apie Baltijos kraštų politinį ir ekonominį gyvenimą. Šiame pasaulio krašte tai bene vienintelis spaudos leidinys, kuris tiksliai ir greitai nušviečia tai, kas svarbu verslininkams, politikams, diplomatams.

Savaitraščio žurnalistas anglas Edwardas Lucas mano, kad anglų kalba Baltijos kraštuose kada nors išstums rusų kalbą. Žurnalistas turėjo progos stebėti visų trijų Baltijos tautų charakterius. Apie lietuvius jis parašė bene daugiausia.

Tame savaitraštyje jis vienoje

vietaje rašo:
"Lietuviai — ypatingiausia iš trijų Baltijos tautų. Daugelį lietuvių smarkiai paveikė tautos branginami prisiminimai apie Didžiąją Kunigaikštystę, kuri driekėsi nuo Baltijos iki Juodosios jūrų. Kartais rezultatai būna patrauklūs: nacionalinis pasitikėjimas savimi suteikia lietuviams įkarščio atgauti teisėtą vietą tarp "tikrųjų" Europos valstybių. Lietuviai mažiau kenčia nuo žlugdančio nelygiavertiškumo jausmo, kuris slegia visus Baltijos valstybių žmones. "Labai gaila, bet aš netikiu, kad čia gali viskas susitvarkyti. Aš paprasčiausiai noriu susirasti turtingą užsienietį, ištekėti už jo ir išvažiuoti", — kalbėjo man jauna pažįstama estė. Tokių nuotaikų esama ir Lietuvoje, tačiau jos daug retesnės.

Kyla pagunda nupiešti žurnalo "New Yorker" stiliaus žemėlapi, kuris vaizduotų, kaip pasaulis atrodo iš Lietuvos. Centrė, aišku, būtų Kaunas, lietuvių nacionalinės savigarbos ir prietarų židynis. Tolimiausiam horizonte — vos jžiūrimas Chicagos Marquette Parkas, didžiausias lietuvių užsienio bendruomenės centras ir svarbiausias užsienio taškas daugeliui Lietuvos lietuvių.

Toliau pagal svarbumą rikuotųsi kiti lietuvių emigracijos centrai — Australija ir Brazilija. Tačiau beveik visos Europos ir daugumos Lietuvos kaimynų nebūtų matyti. Vokietija ir galbūt Britanija būtų vienintelės regimos Europos šalys, o iš Lenkijos liktų tik mažai žinomas Punks miestelis — nedidelės ir užsispyrusios lietuvių mažumos centras".

Pažymėjęs, kad estų pasaulio vaizdas labiau atitinka tikrovę, Edwardas Lucas rašo:
"Ne racionalus požiūris į geopolitiką išskiria estų nacionalinį charakterį, bet stublinantis santūrumas. Jeigu užsienietis užsispa Vilniuje keletą dienų, jis neišvengs kvietimo į šeimą, kuri jį gerai pamaitins, pasiūlys dovanų, surengs ekskursiją, supažindins su koku nors žymiu poetu ir apskritai leis pasijusti kaip namuose. Latvijoje tas pat gali nutikti po ilgesnio laiko. Estijoje tokio kvietimo laukiantis užsienietis rizikuoja greičiau numirti nuo senatvės, negu būti pakviestas".

(nukelta į 4 psl.)

KAD NEUŽMIRŠTUME...

Praejo dveji metai nuo 1991-ųjų liepos 31-ąją įvykusios Medininkų tragedijos. Ankstyvą dieną rytą kulkų suvarstyti žuvo septyni Lietuvos sienų gynėjai. Jų žudikai iki šiol dar neišaiškinti, kaip ir nežinomi ir sausio 13-tos baisiosios nakties kaltininkai — sovietų desantininkai ir jų vadai.

Laikas bėga, keičiasi Lietuvos valdžios, kyla siūlymai senas kaltes pateisinti, atleisti ir užmiršti. Sunku pateisinti, dar sunkiau atleisti, bet užmiršti negalime — niekad.

Medininkų aukoms atminti skiriu kelias ištraukas iš kelionės užrašų, rašytų tuo laiku viešint Lietuvoje.

-o-

— Liepos 31-mos rytą esame Klaipėdoje ir išsiruojam pakeičiant j Kuršių Neringą, visai nenujaušdami, kokią baisią naujieną laukia mūsų vakare. Iš Klaipėdos su perkėla (keltu) nuplaukiam į Smiltynę, nukeliam j Juodkrantę, aplankom nuostabioms skulptūrom papuoštą Raganų kalną ir ilgėliau pabuvojam Nidoje — viename žavingiausių Lietuvos kampelių.

Grįžę į Klaipėdos viešbutį, po vakarienės išgirstame stulbinančią žinią!... Kązokie banditai

anksti rytą užpuolė prie Gudijos pasienio Medininkų muitinės namelį ir iš automatų sušaudė visus ten buvusius Lietuvos sargybinius... Šeši rasti mirę, o kiti du sunkiai sužeisti. Vėliau vienas jų, neatgavęs sąmonės, taip pat mirė, o kitas — kritiškai padėty, vos gyvas — ligoninėje.

Vakare per televiziją jau rodo baisius žudynių vaizdus ir aiškina si įvykio priežastis. Nei kodėl, nei kas tai padarė — niekas nežino. Liudininkų nėra, o mirusieji nekalba... Likęs gyvasis irgi be sąmonės.

Vyksta spėliojimai, kad tai atliko specialūs sovietų daliniai (kaip vokiečių "essesininkai"), paskirti egzekucijoms vykdyti. Bet kodėl taip netikėtai, be jokio pasipriešinimo? Klasta, apgaulė, išdavystė?... mintys įkyriai sukasi galvoje, kai bandome užmigti, su nerimu galvodami apie rytojaus nežinią.

Kitą dieną, pilni sunkių minčių, pradėdame kelionę iš Klaipėdos atgal į Vilnių. Aplankę Šiaulius, netoli Meškuičių, sustojam prie Kryžių Kalno.

Jokios fotografijos, jokie pasakojimai negali duoti tikro Kryžių Kalno įspūdžio. Reikia ten pačiam būti. Reikia eiti, lipti išmintais takeliais, būti apsuptam

tūkstančių kryžių, kryželių paveikslų, rožančių, statulėlių. Beskaitant užrašus, reikia įsigilinti į asmenų, šeimų ir visos tautos skundus, padėkas ir maldavimus. "Dieve, gink Lietuvą", kartoju žodžius ant kryžiaus ir meldžiuosi kartu su nežinomu autorium: "Ir aš savo širdyje atsinešiau paslėptą prašymą, dedu jį su nuoširdumu ir viltimi Maldavimų kalno papėdėje".

Išaušta rugpjūčio 3-ji, liūdesio, skausmo ir gedulo diena. Nuo pat ryto Vilniaus Katedros aikštėj būriuojasi daugybė žmonių. Vilniečiai pažįsta mus, nerūpestingos išvaizdos "amerikonius". Gal atrodome nerūpestingi, bet šiandien ir mus slegia tai pati liūdesio ir tragedijos našta, tas pat skausmas dėl tautos sūnų, praradusių gyvybę tėvynės sargyboje.

Aikštėj augant vis didesnei miniai žmonių, liūdnamis dūžiais ima gauti bokšto varpai. Prasižada eiseną. Uniformuoti naujosios Lietuvos kariškiai, miškas trispalvių ir kitų valstybių vėliavos. Lėtai žengia organizacijų grupės, svečiai sportininkai, vyriausybės žmonės, užsienio atstovai, o Gedimino prospektu vingiuoja nesibaigiančios voros vainikų. Šiandien niekas neploja, neskanuoja Lie-tu-va, nemojuoja rankomis. Žmonių masė ir eisenoj vien grauduliu pritvinkusi tylą, drėgnos akys ir nuoskaudas pergyvenusiųjų suakmenėję veidai.

Pasigirsta gedulingo maršo tonai, motorų ūžesys, ir j aikštę atslenka eilė autovežimių. Ant kiekvieno — Lietuvos vėliava apdengtas karstas. Priekyje padidintas žuvusiojo paveikslas, o

karstą seka skausme palinkę šeimos nariai ir artimieji. Dalinio draugai, pagarbiai nusiėmę kepurės, neša didžiulius vainikus. Kiek tik akys užmato, vis gėlės, gėlės, vainikai ir juodi kaspinai. Septyni karstai — septynios gyvybės, užgesusios bausių žudynių rytą Lietuvos pasienyje...

Karstai įnešami į Katedrą, o paskui juos eina visi, kas dar viduje sutelpa. Tūkstančiai kitų kantriai stovi saulės kepinamoje aikštėje, arba šventoriuje po medžiais, ir kiekvienas savaip mąsto ar meldžiasi, pro garsialkalbius sklindant apeigų ir giesmių garsams.

Po gedulingų pamaldų, karstai išrikiuojami Katedros aikštėje. Šiurpiai mušant vienšiam būgnui, Krašto Apsaugos, Kelių Policijos, Muitinės ir kiti daliniai vienas po kito rikiuotėje atžygiuoja, pasisuka veidu į karstus, palenkę galvas priklaupia ir nueina tolyn. Be komandos, be trimtų, be šūvių — tylus paskutinis atsisveikinimas. Skruostai drėksta ne tik moterims, bet ir vyrai braukia ašaras, lyg jausdami patys netekę kovos draugų...

Laidotuvių procesija pajuda Antakalnio kapinių link. Vėliavos, vainikai, eilės žmonių, ašaros, ir karstai, šį kartą ant uniformuotų vyrų pečių. Ir taip visą kelią, iki pat kapinių, kur jau ilsis sausio 13-tosios didvyriai ir viena mergaitė...

Mūsų planai neleido mums nuvykti į kapines, bet kitą dieną aplankome įspūdingą Šv. Petro ir Povilo bažnyčią. Pakeliui į kapines praeiname rusų kariuomenės užimtą rajoną, su aukšta tvora ir raudona žvaigžde ant geležinių vartų. Tai čia užsidarę

Liepos 14 d. Rusijos įstatymų leidėjai nubalsavo už tai, kad užsienio misijonierių veikla Rusijoje būtų uždrausta. Šis žingsnis, kaip pareiškė vienas iš parlamentarų, yra nukreiptas prieš amerikietį evangelistą Billy Graham.

Griežta priemonė, kurią turi patvirtinti Prezidentas B. Jelcinas, kad ji taptų įstatymu, reikalauja užsienio religinės grupės prisijungti prie Rusijos bažnyčių ar organizacijų arba gauti valstybės leidimą. "Jeigu nepasisekė gauti leidimo, o tam gali būti dešimtys priežasčių... Jūsų veikla baigta, net jeigu pats Dievas Jus pasiūtė Rusijon" — taip naująją pataisą komentuoja Rusijos laikraštis "Izvestija".

Naujasis įstatymas buvo stipriai paremtas Rusijos Provoslavų Bažnyčios, kuri turi daugiau kaip 60 milijonų tikinčiųjų buvusioje Sovietų Sąjungoje. Bažnyčia skundėsi dėl užsieniečių, ieškančių persivertėlių, antplūdžio. Misijonierių skaičius Rusijoje buvo pradėjęs pastebimai didėti po komunizmo žlugimo. Amerikos pamokslininkai, tokie kaip kun. Robert Schuller, Jimmy Swaggart ir Pat Robertson pasirodė Rusijos televizijoje, Mormonų Bažnyčia pradėjo siųsti misijonierius praėjusiais metais, ir Mėnulio Unifikacijos Bažnyčios kun. Sun Myung vedė reguliarius seminarus ir paskaitas.

Evangelistas Graham praėjusių metų lapkritį pritraukė apie 30,000 žmonių į Maskvos Olimpinių stadioną, kur vyko amerikietiško stiliaus

pamaldos. Savo vizito metu Graham susitiko su Rusijos Provoslavų Patriarchu, ir jė abu pritarė tam, kad vertimas į savo tikėjimą yra netinkamas ginklas.

Graham atstovas liepos 14 d. pareiškė pasakė, kad vizitų į Sovietų Sąjungą metu Graham dažnai buvo Rusijos Provoslavų Bažnyčios svečiu, ir pabrėžė, kad amerikietiškas evangelistas nebandė niekieno atversti savo tikėjimą.

"Praėjusiais metais Graham Rusijos Patriarchui yra pasakęs, kad vizito tikslas yra supažindinti visus žmones su Išganytoju asmeniniu ir gyvybiniu būdu ir padraštinti apatalskajai veiklai per jų pačių bažnyčias. Graham veikla, kurią jis vadina dvasine bendra imone su vietinėm bažnyčiom, visada buvo suderinta su Rusijos vyriausybe" — pasakė Graham atstovas A. Larry Ross.

Patriarchas Aleksejus II pareiškė Rusijos įstatymų leidėjams, kad naujoji pataisa leis "turėti balansuotą požiūrį į netradicinių religinių sąjungų registravimą".

Glebas Jakuninas, įstatymų leidėjas ir kunigas, pavadino priimtą priemonę netikusia ir pareiškė, kad jis ir toliau prieš ją kovos. "Pataisa yra naujas diskriminacinis įstatymas, padedantis sukurti puikias sąlygas Maskvos patriarchajai, kuri naudoja savo kuluarus Aukščiausiojoje Taryboje tam, kad nutildytų visas rungtyniaujančias organizacijas jų apatalskoje veikloje" — pasakė Jakuninas.

A. J.

— Lietuvoje vieno gyven-tojo sveikatos apsaugai iš biudžeto šiemet skirta 10 JAV dolerių. JAV kasmet skiriama — \$1700.

— Už vienkartinį autobuso bilietėlį šiauliečiai nuo liepos 1 d. moka 15 centų, už bilietį mėnesiui — 5 litus ir 60 centų, pensininkams ir patronažinėms seserims mėnesiui bilietas kainuoja 1 litą ir 25 centus, o moksleiviai liepą važinėja po miestą tik už 1 litą.

— Poilsis Palangos kurorte keturis kartus pigesnis negu Jūrmaloje, Latvijoje. Ištaigin-guose poilsio namuose Palangoje už vieną naktį poilsiautojas moka \$7-\$8, Jūrmaloje — iki \$30.

— Baltarusijos premjeras V. Kebičius pažadėjo skubiai grąžinti Lietuvai 8 mlrd. rublių skolą už elektros energiją, likusi 4 mlrd. rublių skola bus atiduota vėliau.

dar tūnojo mūsų tėvynės okupantai. Nemalonus tai vaizdas, prieš pat įžengiant į amžinos rimties ir skaudžių prisiminimų kryžiais nusėtus kapinių slėnius ir kalveles.

Surandam sausio 13-tos žuvusiųjų išrikiuotus paminklus ir čia pat naujai supiltus Medininkų žudynių kapus. Skaitome pavardes: Mindauga Balavakas, Juozas Janonis, Algimantas Juozakas, Algirdas Kazlauskas, Antanas Musteikis, Stanislovas Orlavičius, Ričardas Rabavičius.

Kapus dar puošia suglebusių gėlių vainikai ir tebemirksi bai-

giančios degti žvakutės. Viskas yra dabar, bet viskas neišvengiamai slenka praeitin. Stovim susikaupę, bandom melstis, o širdis drasko šalia klūpančio tėvo rauda:

"Vaikeli mano, balandėli, jaunasis, palikai mus, iškeliavai į kitą pasaulį... o ką mes dabar be tavęs darysim?..."

Mintyse tik lieka vėliau išgirsti Vytauto Landsbergio žodžiai: "Jūsų gyvybė ir jūsų kraujas daro šventą šią žemę. Iškėitės ramybėje. Mes jūsų neužmiršime..."

Neužmirškime ir mes.

Alg. Šilbajoris

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido-tuves. Kopylčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopylčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNAS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvinių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDARUNIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventinės, vestuvės bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-9:30 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bay-side, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

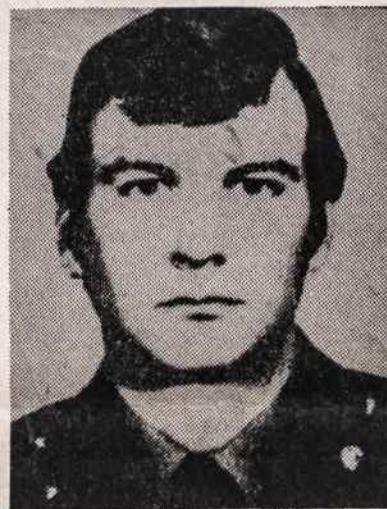
KOLODNY&KOLODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Lietuvos atsiminimai", sekmadieniais nuo 2 iki 3 val. popiet iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga. "Music of Lithuania" programa, vedama angli kalba iš tos pačios stoties, girdima irgi sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636. Universiteto vasaros atostogų metų transliacijos laikinai sustabdytos. Transliacijos vėl bus tęsiamos po atostogų sekmadieniais, pradėdant rugsėjo 12 d.

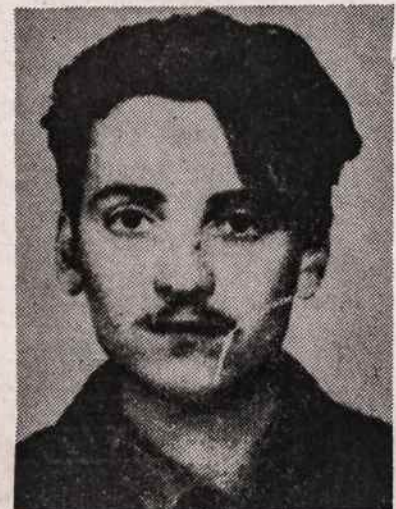
MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

Mindaugas Balavakas, 21 m.

Juozas Janonis, 29 m.

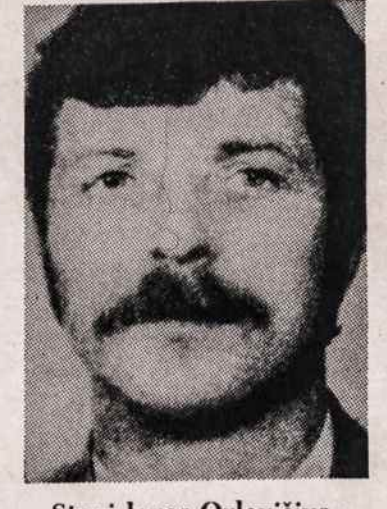
Algimantas Juozakas, 22 m.

Algirdas Kazlauskas, 42 m.

Antanas Musteikis, 35 m.

Stanislovas Orlavičius, 35 m.

Ričardas Rabavičius, 20 m.

Tomas Šernas, vienintelis išlikęs gyvas

AR PASIRAŠYS ĮSTATYMA JELCINAS?

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

KVEČAS JONAS
1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS

GRUPINĖS KELIŲNĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguojama REDAKCINĖ KOMISIJA —**Pasitinkant Šv. Tėvą**

Popiežius Jonas Paulius II atvažiuoja į Lietuvą - ypatinga šventė, kuriai Lietuvoje pradėta ruoštis iš anksto. Kaip ir prieš kiekvieną šventę, atsirado daugybė didelių ir mažų rūpesčių. Numatydamas galimus sunkumus, Šv. Tėvas išpėjo dėl vizito neišlaidaukite. Bet prašymas liko lyg ir neišgirstas.

Lietuvos valdžia vis aimanuoja - trūksta pinigų, ryšio priemonių, aerouostų. Skaičiuojamas maldininkų skaičius, maršrutai. Palikime tai specialistams profesionalams. Lietuvos žmonės turėtų suprasti, kad tai bus dvasios šventė, kuri įvyksta ir pačiose skurdžiausiose pasaulio šalyse, kuriose Šv. Tėvas dažniausiai ir lankosi.

Lietuvos menininkai nuo pat pirmųjų žinios apie Popiežiaus vizitą į Lietuvą dieną ištraukė į kūrybinę veiklą, kurdami suvenyrus, emblemas. Buvo paskelbtas Popiežiaus Jono Pauliaus II vizito Lietuvoje emblemos konkursas. Jis tęsėsi ilgai. Pagaliau paskelbta nugalėtoja - Jūratė Čepaitė iš Kauno. Jos siūlomas projektas jau patvirtintas.

Emblemoje pavaizduotas mėlynas žemės rutulys. Jo viršuje įrašyti žodžiai: "Liudykime Kristų!", o centre - geltonas Lietuvos žemėlapis. Į jį leidžiasi baltas paukštis, simbolizuojantis šventąją Dvasią. Nuo kryžiaus tiesiasi baltas ruožas, apibrėžtas trimis spinduliais - tikėjimas, meilė, viltis. Apačioje parašyta: "Lietuva - 93". Baltas kaspinas su įrašytu Popiežiaus vardu abipus Lietuvos žemėlapiui, apjuosia žemės rutulį ir ženklina šventojo Tėvo misiją: pasaulio tikinčiuosius krikščionis jungti į visuotinę Bažnyčią.

Ypatinga ramybė ir rimtis visada gaubė vietą prie Aušros vartų Vilniuje. Kiekvienas, skubėdamas pro juos, būtent čia kiek sulėtindavo žingsnį ir pakeldavo akis į Švč. Marijos paveikslą.

Dabar čia - skubaus darbo nuo-

taikos. Gatvelė giliai išrausta, gaudžia technika. Ne vienam smalsuoliui rūpi žvilgtelėti į tranšėjų gylį. Idomu, kas glūdi šioje istorinėje Vilniaus vietoje?

Valstybinės imonės "Vigasta" darbų vykdytojas Liudas Jakelevičius papasakojo, kad, ruošiantis Popiežiaus vizitui Lietuvoje, pradėta Aušros vartų gatvės rekonstrukcija. Senos požeminės komunikacijos keičiamos naujomis, bus nutiesti papildomi telefono tinklai kabeliais, įrengtas naujas apšvietimas. Pasikeis ir gatvės danga - ji bus išgrįsta betono trinkelėmis, tokio mis kaip Pilies gatvėje.

Darbų vykdytojas paminėjo, kad anksčiau šioje vietoje buvo giliau kasinėta - judinta žemė - apie 1920-uosius metus, todėl archeologams čia irgi darbo užtenka. Juos galima pamatyti kiekvieną dieną, tikrinančius atodangas ir jas valančius. Archeologai Vidas Damijonaitis ir Vladimiras Grišinas sakė, kad, nukasus metro su trupučiu kultūrinį sluoksnį, atsivėrė du buvę gatvės lygiai su išlikusio akmeninio grindinio liekanomis. Spėjama, kad smulkesnių akmenėlių grindinys išlikęs iš XV a., o stambesnių akmenėlių grindinys - XII a. pirmosios pusės. Darbai neseniai pradėti, tad kiekviena diena gali dovanoti netikėtumą.

Darbus prie Aušros vartų planuojama baigti iki rugpjūčio vidurio.

Kiekvienas žmogus Lietuvoje turėtų suprasti, kad vien tik emblemos sukūrimu ar Aušros vartų gatvės rekonstrukcija Šv. Tėvo vizitui nebus pasirošta. Jau yra pasigirdę balsų, kad Svečias galėtų palūkuoti porą metų. Atseit, vaikai neprivalge, privatizacija nebaigta. Tikrai, keistai mąstoma. O gal norima, kad po poros metų, kai visi jau bus viską išvoję, t.y. "privatizavę", atvykęs Šv. Tėvas pasventintų tuos juodus darbus?

Jausdamas įvairių aktualijų svarbą, "Lietuvos aidas" retkarčiais atsiklausia ir skaitytojų nuomonės. Čia perspausdiname aštuonių skaitytojų atsakymus į klausimą dėl mirties bausmės vykdymo. Skaitytojų nuomonės buvo atspausdintos "Lietuvos Aido" 1993 m. birželio 3 d. ir 9 d. laidose.

Jonas Vanagas, 71 m. buvęs inžinierius iš Vilniaus:

"Nors ir baisiausių nusikaltėlių žudyti tai ne Dievo įsakymas, o žmonijos seniai sugalvotas įstatymas: ar kaip kerštas, ar perspėjimas kitiems, ar dar daug dėl ko.

Kiekvienas žmogus unikalus, deja, ir su savomis auklėjimo ir gamtos klaidomis. Jokie įstatymai ir teisėjai to įvertinti negali. Gal dažniausiai mirštami ir baudžiami tie, kurių jau nubaudė ... gamta.

Atmeskime kerštą, nes visi susipainiosime. Perspėjimas kitiems? Bet žudikai ne tokie protingi kaip mes, kad būtų tokie atsargūs. O ar mes atsargūs? Juk daug ką darome ne protingiausiai, nebijodami perspėjimų. Pavyzdžių daugybė, tarp jų gėrimas su rūkymu: manome, kad vežio įstatymas mūsų nepalies.

Belieka apsauga nuo tolesnių žudikų veiksmų. Galima žudikams pastatyti vieną kalėjimą - darbovietę jiems iki savos mirties. Gal bijome tokio kalėjimo, nebijodami žudyti? Gal ir žudome žudikus kaip klajokliai, nes bijome rūpesčių? Paprasčiau".

Būtent šiandien Lietuvai reikia dvasinio atgimimo, kurį savo vizitu gali pradėti Popiežius. Ne rytoj ir ne poryt, kai vagystės ir kiti nusikaltimai negrįžtamai auga ir šaknysis į vaikų širdis, kurie jau šiandien nori būti "reketininkais". Rytoj bus vėlu.

Yra apie ką rašyti, ką apmąstyti, už ką reikės melstis su Šv. Tėvu kartu. Už mūsų tautos kankinius, už dvasios atgimimą... Tik suvokus savo už laisvę krauju aplaistytas šaknis, jaunoji Lietuva žengs dorą darbą ir tyros dvasios keliu.

Pasiroškime Popiežiaus vizitui - prisiminkime kovas už Lietuvos nepriklausomybę, Sibiro tremtinių kančias, sovietų nukankintus kalėjimuose ir psichiatrinėse ligoninėse, atsiminkime Sausio 13-ąją... Širdimi prisiminkim... Pasiroškime sutikti Šv. Tėvą - atsivėrime meilei, tiesai ir gerui.

KĄ MANOTE APIE MIRTIES BAUSMĘ? AR VERTĖTŲ JOS ATISISAKYTI?

Jonas Petronis, literatas, pensininkas iš Vilniaus:

"Bet koks kriminalinis nusikaltimas turi būti baudžiamas. Ir kuo jis sunkesnis, to proporcingai privalo didėti bausmė, neišskiriant nė mirties nuosprendžio. Pirmiausia jis taikytinas žmogžudžiams ir prievartautojams, ir jokių "lengvinančių aplinkybių" teismuose. Šią velnio veislę naikinti be jokio gailėsčio.

Mirties bausmė gal ir neatbaido nusikaltėlių nuo blogų darbų, bet, manyčiau, priverčia juos permąstyti apie savo galvą, kurią kiekvienas nusikaltėlis ypač vertina.

Kiekvienas įvykdytas mirties nuosprendis tuoj pat privalo būti visomis informacijos priemonėmis paskelbtas visuomenei, kad jį išgirstų ne tik dori žmonės, bet ir visi nusikaltėliai".

Janina Freibergienė, 50 m.,

tarnautoja iš Panevėžio:

"Mirties bausmė būtina. Mirties bausmė ir žmogžudystė - netapatinos sąvokos.

Tokia, kokia yra šiandien (į kurią taip veržiamės), Europa tapo ne iš karto. Gindama gyvybę, orumą, turtą, baudė ir mirštinti.

Esame tik kontinento į vakarus nuo Uralo gyventojai. Per anksti matuoti europietiška skrybėlę".

Vilius Dovidavičius, 35 m., suvirintojas iš Pasvalio:

"Kategoriškai esu prieš mirties bausmę. Mano įsitikinimu, žmogžudžiais tampa ir bausmės vykdytojai ir teisėjai, perskaitę nuosprendį. Tokius piliečius, kurie nebėgali gyventi kartu su visuomene, reikėtų paprasčiausiai izoliuoti nuo jos.

Todėl manau, kad Lietuvai reikėtų atsisakyti barbariško mirties bausmės įstatymo".

Vilniuje gatvė prie Aušros Vartų ir aplinka ruošiami Popiežiaus vizitui.

DARIUS IR GIRĖNAS

JŲ SKRYDŽIO
60 METŲ
SUKAKTĮ
PRISIMENANT

PAULIUS JURKUS

Rugpjūčio 4 d. Anglija paskelbė karą Vokietijai.

Tai toks tų didelių įvykių kalendorius, kuris, praėjus tiek laiko, prisimirsta. Diena vijo dieną, kraštas po krašto įsijungė į kariaujančias šalis. Susidarė du įvairių kraštų priešiški junginiai.

Sąjungininkai: Rusija, Prancūzija, Didžioji Britanija, Rumunija, Serbija, Belgija, Graikija, Portugalija, Juodkalnija.

Antroji pusė - santarvininkai: Europos centrinės valstybės: Vokietija, Austrija-Vengrija, Bulgarija, Turkija.

Karo veiksmai

Vokietijai teko kariauti dvijuose frontuose. Ji turėjo grafo von Schlieffeno planą ir jo laikėsi. Pirmiausia jie siekė pergalės Vakarų fronte. Per 6 savaites tikėjosi įveikti prancūzus ir paimti Paryžius.

Prancūzai įvertino dideles vokiečių pajėgas ir tikėjosi tik gintis savo tvirtovėse. Prancūzai nemėnė, kad vokiečiai žygiuos per Belgiją. Bet vokiečiai žygiavo, paėmė Lježo tvirtovę ir veržėsi gilyn į Prancūziją. Prie Marnos upės vokiečiai tikėjosi apsupti prancūzų ir anglų kariuomenę ir tada žygiuoti į Paryžius, bet jiems nepavyko. Prancūzai sulaukė prie Marnos upės, Didysis Marnos mūšis 1914 m. rugsėjo 6-10 dienomis pasibaigė prancūzų pergalė. Manevrinis karas virto poziciniu karu. Abi pusės apsikasė ir taip išsilaukė apie trejus metus.

Visą laiką čia ėjo mūšiai. Didžiausias kautynės vėliau buvo priėmęs Verdūno, kur lyg į kokią mirtį žygiavo kariuomenės daliniai, gindami savo garbę ir tėvynę ir iš ten negrįždami. Vokiečiai 1915 m. prie Yres pirmą

kartą panaudojo nuodingas dujas, bet jos turėjo tik dalinį pasiekimą. Anglai 1917 m. pirmą kartą panaudojo tankus, ir jų pasirodymas buvo sėkmingas - pralaužė frontą.

Tuo metu Rytų fronte buvo didelių pasikeitimų. 1914 m. rudenį Rusijos armija įsiveržė į Prūsiją, buvo sutraukta labai daug kariuomenės pulki Rytprūsias. Tuo metu vokiečių kariuomenei vadovavo generolas Hindenburg, o jo štabo viršininku buvo generolas Ludendorff. Vykdydamas Ludendorff planą, Hindenburg sugebėjo apsupti Rusijos II armiją ir ją sunaikinti. Jai vadovavęs generolas Samsonov nusišovė. Tai buvo Ausutvo apylinkėse. Vokiečiai tai pavadino Tannenbergo mūšiu, norėdami užtrinti savo pralaimėjimą prie Žalgirio-Tannenbergo 1410 m. liepos 15 d. Tai buvo lyg atsilyginta už aną pralaimėjimą.

Vokiečiai įsiveržė į Lietuvą, nes rusų armijos traukėsi. Dideli mūšiai buvo prie Ventos, Dubyos. 1915 m. liepos mėn. jau buvo užimta didžioji Lietuvos dalis. Kauno tvirtovę vokiečiai paėmė 1915 m. rugpjūčio 5 d. Mūšis dėl Vilniaus prasidėjo 1915 m., rugsėjo 30 d., ir spalio 3 d. vokiečiai jau buvo Vilniuje. Spalio 10-18 dienomis prie Neručio įvyko paskutinės kautynės dėl Vilniaus.

Pozicinis karas

Rytų fronte manevrinis karas irgi virto poziciniu karu, frontas nusistovėjo Ryga-Rumunija linijoje. Lietuva buvo okupuota tvirtos vokiečių kariuomenės. Prasidėjo sunkūs laikai, nes vokiečiai iš lietuvių atiminėjo viską, ką tik galėjo.

Rusija buvo sumobilizavusi didžiulę armiją, bet jai trūko ginklų. Kariuomenę lydėjo nesėkmės. 1915 m. rugpjūčio 2-3 dienomis vyriausio karo vadu pasiskelbė pats caras, bet padėtis nepagerėjo. 1917 m. įvyko vasario ir kovo mėnesių revoliucijos, ir caras turėjo atsisakyti sosto. 1917 m. spalio mėn. kilo bolševikų revoliucija. Jie paėmė valdžią, krašte prasidėjo pilietinis karas.

Tuō pasinaudodami, vokiečiai norėjo atsigriebti Vakarų fronte. 1918 m. vasaros gale jie surengė didelių puolimą. Tikėjosi, kad sąjungininkai neatlaikys, ir taip jie paimsi Paryžius. Sąjungininkų kariuomenei vadovavo prancūzų generolas Foch. Jis ne tik sulaukė vokiečių, bet ir privertė juos trauktis. Tai buvo paskutinės didžiosios kautynės, ir vokiečių kariuomenės vadas Hindenburg, jo štabo viršininkas Ludendorff paprašė paliaubų.

1918 m. lapkričio 11 d., lietiną ir baurią dieną, generolo Fo-

cho, vyriausio sąjungininkų karo vado vagonė buvo pasirašytos paliaubos. Taip baigėsi Pirmasis pasaulinis karas, palikęs savo griuvėsius visoje Europoje, palikęs didžiausias žaizdas tautom, ir miestam, ir šeimom. Bet iš tų griuvėsių jau kėlėsi kita Europa.

Vokiečiai turėjo didelį laivyną, kuris plačiai veikė Atlanto ir Ramiojo vandenyno plotuose. Sąjungininkai buvo paskelbę Vokietijai blokadą. Vokiečių povandeniniai laivai ėmė skandinti kiekvieną laivą, kurį tik pamatydavo. 1915 m. gegužės 7 d., be įspėjimo, paskandino keleivinį laivą Lusitania su 1198 keleiviais.

Vokiečiai ėmė kurstyti Meksiką prieš Jungtines Amerikos Valstijas. Jau norėjo prisigretinti prie pačios Amerikos ir ją terorizuoti. Tas dar labiau pastūmėjo, kad Amerika būtų įtraukta į karą.

Amerika buvo suinteresuota, kad karą laimėtų Prancūzija. Anglija ir kiti sąjungininkai. Vokietijos pergalė būtų skaudus smūgis Europai. Būtų įsigalėjęs nacionalinis imperializmas, tautų tautos būtų pavergtos, palenktos tarnauti tik vokiečių interesams.

Ilgai užsitęsęs karas jau buvo nuvarginęs sąjungininkus. Jiem reikėjo pagalbos ne žodžiais, bet karo lauke.

Amerikoje buvo gerai žinoma, kaip vokiečiai elgiasi užkariau-

Algirdas Kojelis, 64 m., statybininkas iš Ukmergės rajono:

"Mirties bausmė - bausis dalykas, tačiau daug baisiau, kai nuo nužmogėjusių, sužvėrėjusių sadistų, įvairių teroristų nukankinami, žūsta niekuo nekalti žmonės. Jau sulaukėme to, kad vaikai nužudo savo tėvus.

Tiems Europos naivuoliams atsakyčiau: Lietuva, deja, dar toli gražu ne Europa. Kai mūsų kultūra bus tokia kaip jų, gal tada galėsime panaikinti mirties bausmę. Kol kas pas mus mirties bausmė tiesiog būtina".

Medardas Taurinskas, 45 m., fizikas-teoretikas iš Vilniaus:

"Šiuo sudėtingu klausimu svarbi ne tiek žmonių nuomonė, kiek svari teisinė argumentacija. Už tiesą nebalsuojama - jos ieškoma. Tačiau reikia priminti, kad Majken Berggen (LA, 93 05 26) minimi tarptautinių susitarimų dokumentai turėtų garantuoti teisę gyventi ne tik nusikaltėliui, bet ir jo aukai. Kai nusikaltėlis sąmoningai rengiasi daryti nusikaltimą, jis yra pasiryžęs nutraukti žmogaus gyvybę. Tokiomis aplinkybėmis tik jo didėnybė. Atsitiktinumas leidžia aukai išlikti gyvai. Ir joks humanizmas, jokios deklaracijos ir konvencijos ar įstatymai negali apsaugoti aukos gyvybę. Todėl, remiantis žmogaus lygių teisių ir bausmės atitikimo nusikaltimo sunkumui principais, negalima suteikti tokios garantijos ir žudikui. Priešingu atveju sąmoningas nusikaltėlis, atėmęs iš aukos teisę gyventi, pats ta teise garantuotai naudosis. Todėl, mano nuomone, siekiant kovoti su nusikalstamumu ir terorizmu, už sąmoningą ir suplanuotą žmogžudystę turi būti skiriama mirties bausmė. Kartu reikia sutelkti visas pastangas, siekiant tardymo ir teismo klaidų. Mėnkliaus neišskumai ir abejonės turi tarnauti teisiamojo naudai. Tokiais atvejais mirties bausmė turi būti pakeičiama kalėjimu iki gyvos galvos su teise nagrinėti bylą iš naujo. Vienintelis būdas panaikinti mirties bausmę - tai visiems gyventi pagal principą: "Nežudyk". Tada nebus ir pačios problemos".

(nukelta į 4 psl.)

tuose kraštuose. Amerikoje gyveno daug žmonių iš tų šalių, kurios buvo vokiečių pavergtos. Tie žmonės gerai žinojo, kas ten vyksta.

Todėl Amerika 1917 m. balandžio 6 d. ir paskelbė karą Vokietijai. Įstodama į karą, ji nulėmė pergalę. Europa buvo išgelbėta, sutriuškintas vokiečių nacionalinis imperializmas. Išlaisvinta daug tautų, jų tarpe ir Lietuva.

Savonoriai JAV kariuomenė

Tuo metu lietuvių gyvenimas Amerikoje buvo gana gyvas, ypač Chicagoje, kur buvo labai daug lietuvių. Lietuviškos parapijos, laikraščiai, krautuvės, net smulkės, organizacijos, jų gegužinės - piknikai palaikė lietuvių ir jungė į vieną bendruomenę.

Į šį kraštą imigravę lietuviai daugiausia buvo paprasti žmonės, ilgėjęsi paliktų sodybų, namų, bažnyčių, savo artimųjų. Spauda daug rašė apie karą, kas dedasi okupuotuose kraštuose. Lietuviai aktyviai jungėsi į Lietuvos išlaisvinimą, šaukė savo kongresus, stiprino reikalavimus Lietuvos laisvės labui.

(Bus daugiau)

IŠ VISUR

— Lietuvos Katalikų Religinės Šalpos metinis suvažiavimas šiemet įvyks spalio 10-11 dienomis Putnam, CT, lietuvaivių seselių rekolekcijų namuose.

— Kauno Technologijos universitetas pirmąsias garbės daktaras išrinko Columbia universiteto New Yorke profesorius Rimą Vaičiūtį ir Yale universiteto Connecticut profesorius Rimą Vaišnį.

— Pirmoji paroda: "Sugrįžimas: dovanoti kūriniai" birželio 12 d. atidaryta Nacionalinei galerijai paskirtuose rūmuose (buv. Revoliucijos muziejus). Paroda sudaryta iš Lietuvos dailės muziejaus fonduose sukauptų užsienio lietuvių dailininkų kūrinių, kurių muziejus turi virš 3,000. Ekspozicijoje V. Igno, V. Vizgirdos, A. Galdikio, T. Valiaus, V. Petravičiaus ir kitų žymiųjų dailininkų darbai.

— Jūratė Krokutė ir Susana Anderson, APPLE organizacijos atstovės, gegužės 26 d. Vilniuje, Kultūros ir švietimo ministerijos kolegijų salėje įteikė Lietuvos didžiųjų miestų bibliotekoms, aukštosioms mokykloms ir užsienio kalbų kolegijoms TOEFL egzaminų medžiagą bei vadovėlius. Išlaikius šį egzaminą, galima stoti į daugelį JAV bei Europos aukštųjų mokyklų. P pinigų mokymo priemonėms įsigyti paaugėjo Amerikos lietuviai.

— JAV LB Švietimo tarybos Mokytojų, tėvų ir jaunimo studijų savaitė vyks rugpjūčio 15-22 dienomis Dainavoje. Registraciją tvarko Vida Brazaitytė: 9201 S. Moody Ave, Oak Lawn, IL 60453, Tel. 708-598-8331.

— Dail. Rimo Čiurlionio paroda liepos 9-31 d. vyksta Bertoncini Gallery patalpose, 770 N. La Salle St., Chicago, IL.

— Vytautas A. Dambra, Lietuvos ambasadorius Venecueloje, gegužės mėnesį lankydams Vilniuje, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkui B. Gajauskui perdavė Venecuelos lietuvių surinktus \$2,550, skirtus socialiai remtiems žmonėms ir "Tremtinio" laikraščiu.

— Vasario 16-osios gimnazijoje Vokietijoje 1992-93 mokslo metais mokėsi 50 mergaičių ir 51 berniukas. Iš jų 59 buvo iš Vokietijos, 23 iš Lietuvos, 7 iš JAV, 6 iš Brazilijos, po 2 iš Kanados ir Urugvajaus, po 1 iš Argentinos ir Mali (Afrikos). Gimnazijos ir bendrabučių metinės išlaidos siekė 2,257,000 DM. Gimnazijos išlaidas apmokėjo Vokietijos vyriausybė ir Katalikų Vyskupų Konferencija, o bendrabučius išlaikė mokinių tėvai, lietuvių išeivių aukos, Hesseno krašto valdžia ir Europos bendruomenė.

— Aleksandro Mykolo Račkaus, žymaus lietuvių išeivijos kultūros veikėjo, kolekcionieriaus, gydytojo gimimo šimtosiomis metinės (1893-1965) paminėtos birželio 18 d. Vilniuje, Mikolojaus Konstantino Čiurlionio dailės muziejuje. Jo kolekcijų parodos atidarytos Čiurlionio dailės muziejuje ir paveikslų galerijoje. Parodos veiks visą vasarą.

Naujieji Lietuvos litai. Viktoro Kapočiaus nuotr.

LITAS: AR NEŽLUGS PASKUTINĖ VILTIS?

(atkelta iš 1 psl.)

tarima, Lietuvos vyriausybė priėmė sprendimą dėl gyventojų santaupų indeksavimo ir nustatė, kad valstybiniai bankai bei valstybinė draudimo įstaiga, taikydami koeficientą 10, indeksuos Lietuvos piliečių ir jos nuolatinių gyventojų indėlius, sukauptus iki 1991 m. vasario 26 d. Padengimo laikotarpis prasidės nuo šių metų spalio 1 d.

KONKURENTŲ NEBEBUS

Lito gimtadienis ne visiems Lietuvos žmonėms reiškė paskutinę viltį. Kai kam tai buvo aiškus mirties nuosprendis, kurį pasirašė ne pats litas kaip valiuta, o jo krikštavėliai - Lito komitetas, į kurį įeina ir Lietuvos banko valdytojas R. Visokavičius. Kai gali konkurentą pasmaugti, tai paskubėk - išmintis, kurią Lietuvos bankas noriai puoselėja. Lietuvos banke kurliamas projektas, kaip "neskausmingai" sumažinti komercinių bankų skaičių iki 5-6 ir padidinti jų kapi-

talą. Jau šiais metais Lietuvos bankas iš komercinių bankų pareikalaus, kad 8% aktyvo sudarytų kapitalas.

GRIAUNAMA RINKOS TVARKA

Lietuvos verslininkų sąjunga padarė pareiškimą "Dėl Lito komiteto savivalės akto", kuriame išsakyta pagrindinė mintis: "garbingai įvedamai valiutai nereikalinga prievarta ir monopolija". Komercinių bankų "smaugimo" klausimu atskleistas pagrindinis šių dienų Lietuvos ekonomikos aspektas: "...veidmainingai skamba A. Brazauskos pareiškimai užsienyje, kad kapitalizmas Lietuvoje išvirtinto negrįžtamai.

Tikras ir akivaizdus yra priešingas dalykas - kapitalizmas Lietuvoje yra griauamas pagal klasikine Markso ir Engelo rekomendaciją "komunistų partijos manifeste", kur "kredito centralizavimas valstybės rankose per nacionalinį banką su valstybinu kapitalu ir su išimtinu

monopoliju" - nurodytas kaip viena veiksmingiausių priemonių griauiant kapitalizmą ir rinkos tvarką.

KAINOS, KAINOS...

Prisimenančiam prieškariniam litui, šiandien eiti į turgų nepatartina. Kiaulės išpjovos kilogramas - 15 litų, kumpio - 8,5 lito, jaučio atitinkamai - 9 ir 10 litų, varškės kilogramas - 1,5 lito, grietinės kilogramas - 3 litai, pieno litras - 60 centų... 60% Lietuvos gyventojų turi pajamas iki 80 litų per mėnesį, neatskaičius mokesčių.

Jie norėtų, kad kainos būtų kaip tada: laikinojoje sostinėje Kaune už litą galėjai suvalgyti keturias didokas dešreles su garstyčių padažu, o už 25 centus sušveisti net keturis gardžius pyragėlius.

Deja, laikai pasikeitė. Lietuva pasirinko kelią. Tik ar tą, kuriuo einant atras medaus pakrantes, saldinių pievas ir vyno upes? Ateitis parodys. O kol Lietuva kelyje, viltis vistic rusena... A. J.

— Rusijos parlamentas liepos 15 d. nubalsavo už naują minimalų pensijos ir darbo užmokesčio dydį. Buvęs minimalus mėnesinis darbo užmokestis tesudarė \$4.17, tai yra tik trečdalis minimalaus pragyvenimo lygio. Naujas minimalus darbo užmokesčio dydis, kuris prasidės gauti nuo rugpjūčio 1 d., bus \$7.55. Minimalus mėnesio pensijos dydis bus \$14.26.

— Europos Taryba, norėdama išvengti Jugoslavijos tipo karų, liepos 19 d. nutarė, kad bus pradėti svarstyti Prancūzijos pasiūlymai naujam saugumo paktui, kuris turėtų suteikti daugiau stabilumo.

— JAV Prezidentas B. Clinton liepos 19 d. atleido iš pareigų FBI

direktorių William Sessions, tuo užbaigdamas 6 mėnesių debatus dėl direktoriaus savanoriško atsi-

Aplink pasaulį

statydinimo. Tikimasi, kad naujuoju FBI direktoriumi taps teisėjas Louis Freeh, 43 metų buvęs FBI agentas.

— Estijos miestuose Narva ir Sillamae liepos 17-18 dienomis vyko referendumas dėl miestų autonomijos. 97% Narvos ir 95% Sillamae gyventojų balsavo už miestų autonomiją. Dauguma šių miestų gyventojų yra rusų tautybės. Referendumas vyko lyg protestas prieš priimtą įstatymą, kuriam rusai traktuojami kaip užsieniečiai.

— Liepos 18 d. Sibiro mieste Čeliabinske, chemijos gamykloje Majek, sprogus vienam iš talpintuvų, į atmosferą buvo išmesti radioktyvūs Plutonio-238 izotopai. Avarija nekelia grėsmės gamyklos darbuotojams. Čeliabinskas yra vienas iš Rusijos pagrindinių cheminių ir atominių tyrimų centrų.

ATEITININKIJA VIENA VISAME PASAULYJE!

(atkelta iš 1 psl.)

meilės keliu. Todėl kongresui pasirošiti šių metų vasaros gale rugsėjo 3, 4 ir 5 dienomis (Darbo Dienos savaitgalyje) yra kviečiama išeivijos ateitininkų konferencija. Tai bus darbo svarstymų ir pasirošimo įvairios permains. Tai bus kongresinių metų pradžia. Konferencija vyks Chicago/Lemonto apylinkėje. Šalia pasirošimo 1994 metų kongresui, šios konferencijos pagrindinis tikslas bus pažvelgti į išeivijos ateitininkų veiklą, besikeičiančius jos uždavinius ir ateities perspektyvas. Šioje konferencijoje yra kviečiami ir raginami dalyvauti visi išeivijos ateitininkai nuo jauniausio iki vyriausio, nes joje bus nagrinėjami ir spren-

džiami esminiai išeivijos ir visos ateitininkijos rūpesčiai. Yra pramatyta turininga programa, stiprūs prelegentai, kun. St. Ylos mirties 10 m. paminėjimo akademia išeivijos ateitininkų konferencija. Tai bus darbo svarstymų ir pasirošimo įvairios permains. Tai bus kongresinių metų pradžia. Konferencija vyks Chicago/Lemonto apylinkėje. Šalia pasirošimo 1994 metų kongresui, šios konferencijos pagrindinis tikslas bus pažvelgti į išeivijos ateitininkų veiklą, besikeičiančius jos uždavinius ir ateities perspektyvas. Šioje konferencijoje yra kviečiami ir raginami dalyvauti visi išeivijos ateitininkai nuo jauniausio iki vyriausio, nes joje bus nagrinėjami ir spren-

tolimesnės veiklos kryptimi ir dalyvaus konferencijoje rugsėjo 3, 4 ir 5 dienomis? Ar išeivijos ateitininkai liks ištikimi savo idealams ir įsijungs į lietuvių tautos dvasinio atgimimo judėjimą? Atsakymus duosime mes visi savo aktyviu dalyvavimu. Užtikrinkime, kad šis kvietimas neliktų tiktai tyruose šaukiančiojo balsas!

Garbė Kristui!

Juozas Polikaitis, Ateitininkų Federacijos vadas

Juozas Baužys, Ateitininkų Federacijos generalinis sekretorius

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Kun. prof. Viktorui Butkui dėl sveikatos būklės atsisakius Kauno Tarpdiecezinės kunigų seminarijos teologijos fakulteto dekanato pareigų, jos patikėtos pačios seminarijos docentui kun. Vytautui Vaičiūnui.

— Simonas Daukantas, didysis Lietuvos istorikas, rašytojas, švietėjas ir tautos gaivintojas, gimė prieš 200 metų spalio 28 d. Kalvių kaime, Skuodo rajone. Sudaryta jubiliejinė programa. Bus stengiamasi išleisti sukaktuvinio akademinis raštus, kurie sudarys daugiau kaip 20 tomų.

— Rengiant Lietuvos žemėlapius, šveicarų firma "Ascop" užbaigė pirmąją specialaus projekto dalį: sudėtinga optine aparatūra iš lėktuvo nufotografuotas Kauno rajonas. Projektą, kuris vadinasi "Lietuvos kartografavimas masteliu 1:10,000", finansuoja Šveicarijos vyriausybė, paskyrusi beveik tris milijonus dolerių. Sovietų okupacijos metu Lietuvos kartografi neturėjo nei teisių, nei galimybių paruošti žemėlapius. Minėto projekto tikslas — sudaryti sąlygas Lietu-

vos žemėlapius rengti ir spausdinti Lietuvoje.

— Kauno botanikos sodas, įsteigtas Kauno universiteto 1923 m. Aukštojoje Fredoje, užima 70 ha plotą. Auga 6440 augalų rūšių ir formų. Šis sodas nuolatinius sėklų mainų ryšius ir botanikos krypties mokslo įtaigoms visame pasaulyje, pateikdamas mainams per 1,500 augalų rūšių sėklų.

— Dr. Stasys Vaitekūnas, 52 metų profesorius, iki šiol dirbęs Vilniaus universiteto geografijos ir kartografijos katedros vedėju, Klaipėdos universiteto Senato posėdyje išrinktas nauju universiteto rektorium.

— Darius ir Girėno medalis įsteigtas jų skrydžio per Atlantą 60-mečio proga ir skiriamas asmenims, itin nusipelnusiems Lietuvos aviacijai. Įstatymą priėmė Lietuvos Seimas.

— Lietuvos Respublikos vyriausybė delegacija, vadovaujama ministro pirmininko A. Šleževičiaus, viešėjo Suomijoje. Susitikime su Suomijos Respublikos ministru pirmininku Esku Ahu pabrėžta, jog dabartinės prekybos apimtys nei Suomijos, nei Lietuvos (nesiekia nei 1% eksporto ir importo apimtys) netenkina. Abi šalys suinteresuotos ją didinti. Perspektyviausios sritys ekonominiams bendradarbiavimui plėsti — energetika, miškų ūkis ir pramonė, Via Baltica projektas.

— Klaipėdoje, Šv. Kazimiero parapijoje, pradėtos statyti bažnyčios kertinį akmenį birželio 20 d. pašventino Telšių vyskupas Antanas Vaičiūnas.

— Personalinės pensijos paskirtos aktorei Kazimierai Banaitienei - Kymantaitėi, aktoriui ir režisieriui Vaclovui Blėdžiui, aktorei Monikai Mironaitėi - Baltušienei, mokslininkams Jurui Poželai ir Algirdui Žukauskui, politikos veikėjui Antanui Terleckui ir muitininkui Tomui Šernui. A. Terleckas pareiškė, kad, kaip buvęs politinis kalnys, neturįs jokios moralinės teisės naudotis privilegijomis. "Dabartinę Lietuvos valdžią laikau prokomunistine, todėl nenoriu iš jos rankų imti pensijos, kuri mane pastatytų į privilegijuotos kastos nario padėtį", — rašo jis "Lietuvos aide".

— Savo pirmoje spaudos konferencijoje Ulmanis prisipažino, kad jo pavadė turėjo įtakos balsavimo rezultatams.

"Aš noriu perimti iš jo (Karlio Ulmano) viską, ką jis davė savo žmonėms" - pasakė naujasis Latvijos Prezidentas.

Jaunystėje Ulmanis įstojo į komunistų partiją ir dirbo ekonomistu įvairiose pramonės šakose. Paskutiniaisiais metais jis dirbo Centriniam Latvijos banke, kur prisidėjo prie naujosios šalies valiutos - lato kūrimo.

Ulmanis išrinktas trečiajame balsavimo etape: už - 53 balsai, 26 - prieš, nugalėdamas Aivars Jermani, Kriščiūniju Demokratų Sąjungos atstovą. Pergalė užtikrino "Valstiečių Sąjungos" ir "Latvijos Kelio" narių, kurių yra 48, balsai. Dešiniųjų partijų koalicija laimėjo pirmąją pergalę.

KA MANOTE APIE MIRTIES BAUSMĘ?

(atkelta iš 3 psl.)

Gražvydas Urbanavičius, 41 m., draudimo įstaigos direktorius iš Alytaus:

Taip, mirties bausmė tai pati žiauriausia įstatymo numatyta procedūra prieš žmogų, tačiau šiuo metu ji Lietuvoje yra būtina dėl nuolat augančio žiaurių tyčinių nužudymų skaičiaus. Žmogus tyčia nužudęs žmogų, neturi teisės pretenduoti į jokią Žmogaus teisių deklaracijos punktą, nes jis jau atėmė iš kito žmogaus tą pačią brangiausią teisę, ir lengvinančių aplinkybių, apart būtiniosios ginties, čia neturėtų būti. Žudiko palikimas gyventi nėra humanizmas, nes toks žmogus visada bus pavojingas kitiems žmonėms. Įstatymo numatyta mirties bausmė — tai visuomenės būtinoji gintis, o ne atpildas".

Sigitas Žičkus, Vilnius:

"1986 - 1990 m. Lietuvoje užregistruota 26,059 nusikaltimai. 1992 m. — 56,615 nusikaltimų arba 25,9 proc. daugiau negu 1991 m. Pasaulis sensta, bet anaipol neskaidrėja.

Ar gali mirties bausmės taikymas įbauginti potencialų nusikaltėjų? 1992 m. laikraštėje "Justitia" (Nr. 10) p. G. Švedas rašė, kad JAV Aukščiausiasis Teismas, nors ir pripažino mirties bausmę už išžaginimą kaip antikonstitucinę, tačiau pažymėjo, jog ji profilaktiškai veiksminga. Taigi, mano nuomone, mirties bausmė, ypač už tyčinius nužudymus, turi išlikti.

Kriščiūniskos nuostatos draudžia žudyti, o įpareigoja būti atlaidiems. Tačiau mūsų valstybė ne tokia turtinga, kad galėtų išgamai paskirti laisvės atėmimą iki gyvos galvos".

TRYS KONFERENCIJOS

— Išeivijos ir krašto lietuvių suartėjimo beiškant —

Pastebint, kad išėivijos ir Lietuvos santykių raida jau kurį laiką eina blogėjimo ir nesupratimo kryptimi, JAV LB Krašto valdyba užsibrėžė šiais metais organizuoti tris konferencijas skatinti gyvą ryšių plėtojimą tarp Amerikos lietuvių ir Lietuvos.

Pirmoji konferencija jau įvyko birželio 19-20 dienomis Detroito. Ji buvo pavadinta "Lietuva — išėivija, kartu ar atskirai". Atvirai buvo kalbėta apie išėivijos rūpesčius ir viltis, geriau buvo pažintas Lietuvos gyvenimas. Dalyviai pajuto atradę naujas bendradarbiavimo formas, galimybes. Detroito konferencijos organizavimui sėkmingai vadovavo JAV LB VRT pirmininkas A. Gečys.

Antroji konferencija įvyks Birštone, Lietuvoje, rugpjūčio 15-22 dienomis. Ji pavadinta "Lietuva — išėivija, ryšiai ir neišnaudotos galimybės". Per vienos savaitės laikotarpį bus idealios sąlygos pabendrauti, susipažinti su organizacijom, struktūrom, tikslais ir užmegsti asmeninius kontaktus su Lietuvos mokslo institucijom, visuomeninėm bei politinėm organizacijom, su valdžios atstovais.

Tarp kitų kalbėtojų numatoma, kad konferencijoje dalyvaus

prezidentas A. Brazauskas, ministras pirmininkas A. Šleževičius, opozicijos lyderis V. Landsbergis, Amerikos ambasadorius D. Johnson.

Konferencijos programai vadovaus JAV LB KV vicepirmininkas mokslo reikalams dr. Vitolis Vengris.

Birštonas yra netoli Kauno ir apie pusantros valandos nuo Vilniaus prie puikios Nemuno vingio. Gamta ir aplinka pasakiškos, apgyvendinimo patalpos ir maitinimas — geri. Galima naudotis baseinu ir teniso aikštėmis.

Užsiregistruot galima skambinant JAV LV Washingtono įstaiigos direktorei Astai Banionytei dienos metu telefonu (703) 524-0698. Mokestis už savaitę — \$185 iki liepos 7 d., \$205 po liepos 7 d. Į tai įeina registracija, nuvežimas į Birštoną iš Vilniaus (jei iš anksto susitarta), nakvynė, maitinimas, aptarnavimas konferencijos metu; išvykos, kultūrinės vakarienės, vakariniai koncertai.

Trečioji konferencija įvyks rugsėjo 28-29 dienomis Los Angeles mieste investicijų į Lietuvą klausimais. Ją organizuoja JAV LB KV Ekonominių reikalų taryba. Apie šią konferenciją išsamiau parašysime ateityje.

Dail. Viktoras Vizgirda

MIRĖ DAIL.

VIKTORAS VIZGIRDA

Dailininkas Viktoras Vizgirda, sulaukęs 89 m. amžiaus, paskutinius dvejus metus išgyvenęs su paralyžuotas slaugos namuose, mirė liepos 10 d. rytą Centerville, Cape Cod, MA. Laidotuvių pamaldos įvyko vietinėje katalikų bažnyčioje liepos 12 d. Velionio pelenai netrukus bus pervežti į Lietuvą ir ten palaidoti. Apie velionį plačiau bus parašyta kitame "Darbininko" numeryje.

PER ASF SPEKTAKLĮ — PAŽINTIS SU ALEKSANDRAIS DUMAS

ADOLFAS NAKAS

Alabamos Šekspyro Festivalyje (ASF), Montgomery, AL, nuo birželio pradžios vyksta spektakliai veikalas, kuris pavadintas vienu žodžiu DUMAS. Kadangi vaidinama buvo didžiajame Festivalio teatre, turinčiame tūkstantį kėdžių, o teatrų publikai veikalas dar mažai žinomas, jis iš repertuaro dingso po 30 spektaklių — paskutinis įvyko liepos 10-tą.

Šį pastatymą mačiau birželio 26 d. vakare. Nors dėl "Darbininko" atostogų mano įspūdžiai skaitytojų pasiekė gerokai po paskutinio spektaklio, vis tiek manau verta apie jį parašyti.

Beveik per visą 19 šimtmetį prancūzų literatūrą dominavo du Dumas (s prancūzų k. žodžio gale netariama; spektaklio aktoriai kirčiavo dvejopai: vieni duma, kiti duma): Alexandre Dumas Pėre (tėvas, gyvenęs 1803-1870, ir Alexandre Dumas Fils (sūnus), 1824-1895. Pirmais — mulatas, antrasis — mulato ir negrės sūnus. Abu dramaturgai ir romanistai. Ypač darbštus būta tėvo, parašiusio per du tuzinus dramų ir pustrečio šimto romanų. Vaikais būdami, godžiai skaitydavom jo "Grafi Montekristą" ir "Tris muškietininkus", o daugiau nieko į lietuvių kalbą nebuvo išversta. Sūnaus Lietuvoje žinojome esant

"Dama su kamelijomis", bet provincijos vaikigalį masino tik nepaprastas pavadinimo skambumas. Aplamai, abu Aleksandrai Dumas, daugeliui, bent man, buvo "žinomi nežinomieji". Žinau, kad tokie buvo, kad kažkur yra jų kūryba, bet nesistengti jos ieškoti. Tarp kelių šimtų Vokietijoje ir Amerikoje matytų teatro pastatymų, neatmenu, kad būčiau matęs bent vieną kurį Dumas dramos veikalą spektaklį.

Ir šit — DUMAS ASF scenoje! Biografinis scenos veikalas sukurtas John'o MacNicholas, kylančio JAV dramaturgo, P. Carolinos universitete dirbančio Playwright-in-Residence titulu, studijavusio Sorbonoje, rašančio veikalus prancūzų temomis. Pastatymo režisierius Kent Thompson. Spektaklis realistinio stiliaus, Richard Isackes scenovaizdžio fone — Paryžiaus rūmų ir Senos panorama, natūralūs ano šimtmečio rūmų įrengimai. Jaukus miegamasis su plačia lova, puošnus salonas su gražiais baldais. Brangūs rūbai (Paul Tazewell) tiek vyrų, tiek moterų, su skoniu be išsukiančių perdejmų, kaip Prancūzijos būta dar šimtmečiu anksčiau.

Tarp pusanatro tuzino aktorių — visur dėmesio centre abu, ar bent vienas Dumas. Tėvo vaid-

menį turi Herb Downer, sūnaus — Robert Tyree. Abu juodžiai. Abu ASF debutantai. Herb Downer, niujorkiškas, teatro studijas baigęs prieš 21 metus, vaidinęs filmuose, TV, dramos festivaliuose įvairiose vietose. Robert Tyres tik karjeros pradžioje. Abu reiškišai labai įdomiai, imponuojančiai. Iš jų sužinojome šį ta daugiau, negu enciklopedijos rašo. Tėvo būta mergišiaus, bonvivano, ambicingo, bet prasiskolinusio turtų švaistytojo. Vienok sūnų labai mylinčio, nors nuolat su juo besipykstančio. Sūnus gi karštas, einąs į fizines peštynes, ypač gindamas tėvo garbę. Moralistas, bandęs tėvą sutaikyti su motina, juos legaliai apvesdinti, kas de ja, jam nepavyksta, nes tėvo lovoje vis nauja meiluzė. Sūnus kurtizanių paslaugų neieško, tačiau giliai įsimyli aristokratišką kurtizanę, už save gerokai vyresnę Marie Duplessis (Suzanne Irving ją suvaidina labai kukliai "šventai", nei koke tuodama, nei kūno demonstruodama). Labai pergyvena jos ankstyvą mirtį. Į tėvo lūpas dramaturgo įdėta ir nešvankybų, kurių viena publiką tiesiog apstulbino.

Tenka stebėtis, kad, apie rašymą nors buvo kalbama, rašymo scenų nerodyta, išskyrus gal apie minutę, sūnaus prieblandoje darbą prie "Damos su kamelijomis". Į akis krito nuolatiniai tėvo ir sūnaus tarpusavio barniai bei jų susitaikymai, tėvo barniai su aukštos visuomenės atstovais, sūnaus pastangos visur tėvą apginti, kad ir kumščio jėga. Žinoma, pavaizduotas trumpas, gal dešimties metų tarpsnis, sūnui dar pilnai nesubrendus, tėvui nepasenus, nuo sūnaus grįžimo į tėvo namus, turbūt mokslus užbaigus.

Kažkur skaičiau ar girdėjau, kad DUMAS — komedija. Manųčiau, jog veikalas daug arčiau rimtos dramos, nepaisant to, kad yra apstu komišku situacijų, įskaitant farsišką dvikovą, primenančią cirko klonų "dvikovą". Manau, kad veikalas autorius, Paryžiuje rinkęs biografinę medžiagą, autentiškai atskleidė tėvą ir sūnų Dumas.

KVIEČIAMI LIETUVIAI FOTOGRAFAI

Lietuviai fotografai kviečiami dalyvauti kasmetinėje lietuvių fotografijos parodoje, kuri įvyks š. m. spalio 29 - lapkričio 7 dienomis Ciurlionio galerijoje: 2345 West 56th St., Chicago, IL 60636.

Šių metų parodoje, kaip ir pernykštėje, bus dvi temos: viena laisva, kita rengėjų parinkta. Ta parinktoji yra "Draugystė". Tik nuotraukos su vaizdais apie draugystę priimamos į konkursą ir bus premijuojamos. Laisva tema atsiųstos fotografijos dalyvauja parodoje, bet ne konkurse.

Visi — profesionalai ir mėgėjai — traktuojami vienodai. Spalvotos ir nespalvotos nuotraukos dalyvauja lygiomis teisėmis. Kiekvienas dalyvis gali pateikti ne daugiau kaip šešias nuotraukas. Jos gali būti bet kokio dydžio, bet pageidaujamos didesnės, parodinės. Kitoje nuotraukos pusėje turi būti užrašytas dalyvio vardas, pavardė, adresas, telefonas, nuotraukos pavadinimas. Dalyvio mokestis yra \$5, mokamas pristatant darbus.

Lietuvoje ir užsienyje gyvenantys nuo dalyvio mokestio atleidžiami.

Ekspozitą reikia pristatyti iki spalio 1 dienos. Siųsti į Budrio lietuvių foto archyvą virš duoto adresu, arba Algimantui Keziui: 4317 S. Wisconsin Ave., Stickner, IL 60402, USA.

Iš atsiųstų nuotraukų komisija atrinks parodai tinkamas. Premijotinus darbus išrinks parodos lankytojai, per visą parodos metų balsuodami už jįms įdomiausias ir geriausias nuotraukas apie draugystę.

Vyresniųjų kategorijoje premijos bus tokios: pirmą vietą — \$150, antrą — \$100, trečią — \$50. Jaunesniųjų bei pradėdantųjų — pirmą vietą — \$75, antrą — \$50, trečią — \$25. Premijos bus įteiktos uždarius parodą lapkričio 12 d. Jaunimo Centro kavinėje, Chicagoje.

Visais parodos reikalais galima kreiptis į parodos organizatorių Algimantą Kežį 708 - 749-2843.

Algimantas Kežys

IŠ ALTO VEIKLOS

ALTA jau yra pranešęs apie gegužės 11 d. gautą laišką iš prezidento Clintono, kuriuo jis atsakė į kreipimąsi į jį prieš Vancouverio konferenciją dėl Rusijos kariuomenės išvedimo. Jau tada jis išreiškė tvirtą ir bekompromisišią Amerikos nusistatymą tuo reikalu.

Prezidentas savo memorandume Kongresui pareiškė, kad, nepaisant rusų tariamų kaltinimų dėl žmogaus teisių pažeidimo kai kuriose Baltijos valstybėse, kariuomenės išvedimas turi būti vykdomas besąlyginai. Jeigu Clintono administracija spalia mėnesį negalės paliudyti, kad kariuomenės išvedimas vykdomas pagal sutartą dienotvarkę

arba kad atitraukimas nebuvo visiškai įvykdytas, Rusijai bus nutraukta JAV parama.

-o-

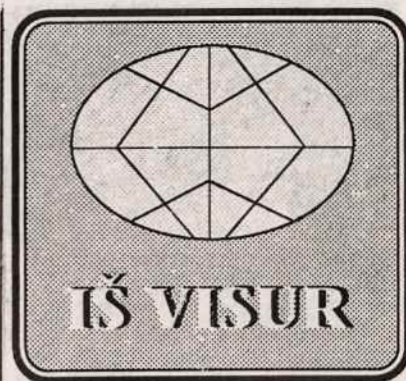
ALTA kasmet mini bausius trėmimus, kurie prasidėjo 1941 metų birželį. Lietuvos Raudonojo Kryžiaus duomenimis: birželio 13 ir 14 dienomis iš Lietuvos buvo išvežta 34,260 asmenų. Jų tarpe: 1,626 kūdikiai, 2,165 vaikai (4-10 metų), 427 asmenys, vyresni nei 70 metų. Gi studentai sudarė didžiausią grupę. Liepos mėnesį buvo suimta 2,000 vadovaujančių asmenų ir 6,500 kariškių. Rusai traukdami likvidavo 9,500 kalinių, o prieš pat karą nužudė 1,600 aktyvių lietuvių.

Clevelando Neringos skaučių tuntas darbo metų užbaigtuvė. Įsakymus skaito ps. V. Klimienė. Vlado Bacevičiaus nuotr.

Clevelando Šv. Kazimiero mokyklos mokytoja S. Stasiene sveikina mokinius mokslo metų užbaigtuvių iškilmeje. Vlado Bacevičiaus nuotr.

— Alė Steponavičienė, Lietuvos Fondo Valdybos sekretorė ir reikalų vedėja, pranešė, kad "Lietuvių Fondo valdyba, įvertindama mūsų spaudos reikšmę stiprinant Lietuvos Fondą ir lietuvių išlaikymui išėivijoje, vėl kreipėsi į Pelno skirstymo komisiją, prašydama spaudai paramos. "Darbininkui" paskirta \$2000. "Darbininko" administracija ir leidėjai nuoširdžiai dėkoja.

— Tėvų Marijonų kongregacijos delegatai birželio 24 d. Ariccia miestelyje, netoli Romos, įvykusiame visuotiniame suvažiavime išsirinko naujus kongregacijos vadovus: generaliniu vyresniuoju išrinktas Tėv. Boniecki, MIC, vicegenerolu — Tėv. Vaclovas Aliulis, MIC.

— Šv. Kazimiero seserų kongregacija išsirinko naują vadovę: generalinę viršininkę — Ses. Marilyn Kuzmickus, patarėjos — Ses. M. Teresita Miksas, Ses. Margaret Zalot, Ses. Jean Girzaitis, Ses. Grace Ann Kalafut. Generaline išdininke perrinkta Ses. M. Immaculate Wendt. Nauja vadovybė pareigas pradėjo eiti liepos 2 d.

— Lietuvių Fronto Bičiulių tarybon naujai išrinkti šie asmenys: Juozas Ardyš, dr. Zigmas Brinkis, dr. Petras Kisielius, dr. Vytautas Majauskas, Vytautas Petrulis, P. Algis Raulinaitis, Vladas Sinkus, Jonas Urbonas ir Vytautas Volertas. Kontrolės komisiją sudaro: Jonas Kavaliūnas, Pilypas Narutis ir dr. Vaclovas Šaulys.

— Lietuvos Vyčių organizacijos metinis seimas šiemet įvyks rugpjūčio 12-15 dienomis Worcester, MA.

— Amerikos Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungos seimas įvyks rugpjūčio 18-21 dienomis Putnam, CT, Nekalto Marijos Prasidėjimo seserų vienuolyne. Seimo užbaigimas ir iškilmingas banketas — Hartford, CT.

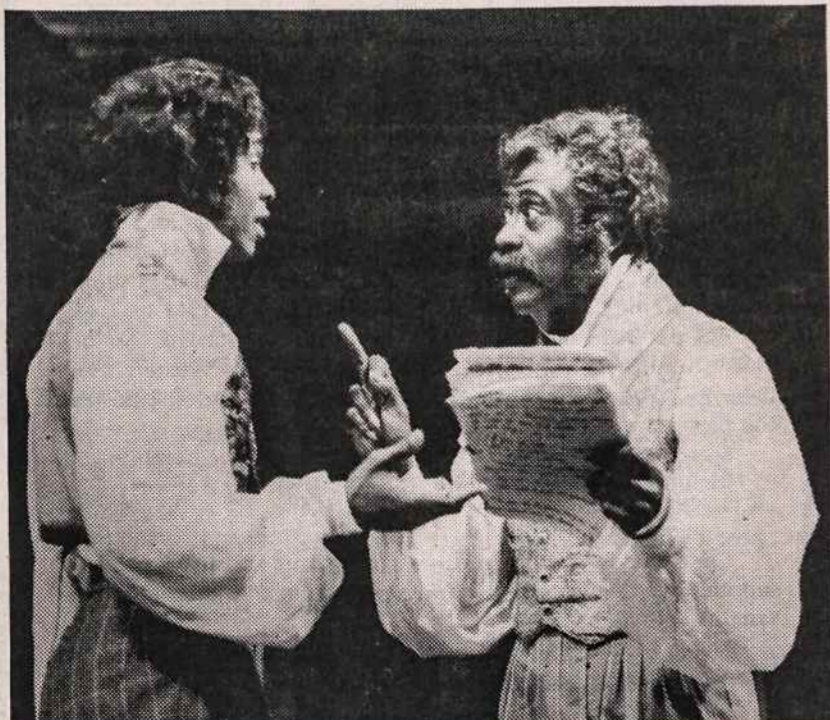
— Prel. dr. Juozas Prunskis prie Lietuvos Fondo įsteigė specialų fondą, iš kurio kasmet bus skiriama \$500 JAV LB Švietimo tarybos ir lituanistinių mokyklų konkursams.

— Pasaulio lietuvių teniso žaidynės rugpjūčio 10-14 dienomis vyks Vilniuje ir Kaune. Po jų — rugpjūčio 16-20 dienomis Palangoje rengiamas didelis tarptautinis veteranų teniso turnyras. Rengėjai kviečia dalyvauti lietuvius, gyvenančius įvairiose pasaulio šalyse.

— Diplomatinis santykius Lietuvos Respublika paskutiniu laiku užmezgė su Libano ir Sirijos Arabų respublikomis. Tai 79-oji ir 80-oji valstybės, su kuriomis Lietuva užmezgė diplomatinis santykius.

— Dail. Adolfas Valeška iš JAV sugrįžo į Lietuvą visam laikui. Dailininko paveikslų yra įsigiję Vytauto Didžiojo kultūros muziejus Kaune, Vilniaus dailės muziejus, Latvijos ir Estijos valstybiniai muziejai ir kiti.

— JAV LB Švietimo tarybos pirmininkės Reginos Kučienės naujas adresas: 13648 Kickapoo Trail, Lockport, IL 60441. Telef. 708 301-6410.

Robert Tyree (kairėje) ir Herb Downer kaip Dumas sūnus ir tėvas ASF festivaly. Scarsbrook/ASF nuotr.

Clevelando lietuvių pensininkų klubo išvyka į zoologijos sodą. Dalyvavo 50 su viršum asmenų. Priekyje viduryje vadovas Jurgis Malskis. Vlado Bacevičiaus nuotr.

Alkoholizmas
 Varšuvos universiteto profesorius sociologas klausia studentų:
 — Kas yra alkoholizmas?
 — Tai pereinamasis laikas tarp socializmo ir komunizmo, — atsako studentas.

Spinta
 Sovietinis pilietis, nusipirkęs spintą, giriasi:
 — Nusipirkau spintą.
 — Ką tu į ją kabinsi?
 — Švarką, kelnės, batus.
 — Tai kaip tu tada į miestą išiesi?

Petro šaltinis
 Verslininko šeimoje aštuonmetis Petriukas vis kartoja: "Po velnių", o tai nepatinka motinai.
 — Paklausk, sūnau, — sako mama sūniui. — Aš tau duosiu litą, jeigu tu pasižadėsi daugiau nekartoti šių bjaurių žodžių.
 — Gerai, mama, — atsako. — Prižadau.
 Įdėjęs litą į kišenę, Petriukas sako mamai:
 — Mama, o aš žinau išsireikškimą, kuris kainuoja 10 litų...

UNIONTOURS
 Kelionės į Pabaltijį
LIETUVA '93
 Specialūs patarnavimai:
 ✦ pigesni lėktuvo bilietai
 ✦ susirinkimai, suvažiavimai
 ✦ viešbučiai Vilniuje ir kituose miestuose
Aplankykite tėvynę:
 ✦ individualios ir biznio kelionės
 ✦ įvairios grupinės kelionės
1 - 800 - 451 - 9511
Isteigta 1931
UNIONTOURS
 79 Madison Ave., New York, N.Y. 10016
 Tel: 212 - 683 - 9500 Fax: 212 - 683 - 9511
FINNAIR **SAS**
 SCANDINAVIAN AIRLINES

Šypsniai iš netolimos praeities

Gyvenimas Tarybų Sąjungoje

Žmogus stoja į partiją. Biuras jam liepia apibūdinti, kaip jis supranta gyvenimą Tarybų Sąjungoje. Jis aiškina:
 — Lenino laikais visi buvo kaip degtukai: vienas užsidegs — dega visi. Stalino laikais — kaip autobuse: vieni sėdi, kiti laukia, kada atsīsės. Chruščiovo laikais — kaip lėktuve: vienas vairuoja, kiti žiaugčioja. Brežnevo laikais — kaip taksi: kuo toliau, tuo brangiau.

Atlyginimai

Amerikietis žurnalistas, besilankęs Maskvoje užklausė ruso žurnalisto:
 — Kas Sovietų Sąjungoje nustato honorarus žurnalistams?
 — Jeigu kūrinys tinkamas, atsako rusas, — tai honorarą parūpins kompartija, o jei netinkamas — saugumo policija.

Kur jūsų nėra

Atėjo moteriškė į miliciją ir sako:
 — Kur čia rasti jūsų viršininką?
 — Na, ko norėjai, močiūt? — sako milicininkas. — Aš pats būsiu viršininkas...
 — A, tai va norėjau į Ameriką išvažiuoti.
 Viršininkas ir sako:
 — Ai, močiūt, ten gerai, kur mūsų nėra.
 — Ot ot, aš ten ir noriu, kur jūsų nėra.

Tokius išmeta

Eina užsienietis pro parduotuvę. Žiūri — stovi didelė eilė. Klausia, ką čia parduoda. Jam atsako:
 — Batų išmetė.
 Tas priėjo prie prekystalio, pažūrėjo ir sako:
 — Pas mus irgi tokius išmeta.

Nepatiko išdėstymas

Universitetiniame Vengrijos mieste Debračine policija suėmė knygyno savininę. Mat, jai nepatiko Sov. Sąjungoje populiarių knygų išdėstymas lange, nes pavadinimai buvo surikiuoti šia tvarka: "Mes norime gyventi", "Toli nuo Maskvos", "Dangoraižių šešėly", "Po svetima vėliava".

Staigus pakilimas

— Kodėl taip lėtai einame į komunizmą?
 — Todėl, kad po kiekvieno plenumo prasideda naujas staigus pakilimas.

DEXTER PARK PHARMACY
 Wm. Anastasi, B. S.
 77-01 JAMAICA AVENUE
 (Cor. 77th Street)
 Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
 Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS
 Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasečių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.
 (Persiuntimui pridėti 2 dol.)
 Dėl užsakymų skambinti **Darbininko administracijai**
 9 val. - 4 val. p. p.
tel. 718 827-1351
 arba rašyti:
Darbininkas (administr.)
341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO
atlanta IMPORT EXPORT
 Trumpiausias kelias į Lietuvą
SIUNTINIAI | LIETUVA
 SIUNTINIAI PRISTATOMI | NAMUS
NEW YORKE, KREIPKITĖS Į MŪSŲ ATSTOVĄ
TEL. (718) 441-4414
85 - 17 101 ST.
Richmond Hill, NY 11418
IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.
1-800-775-SEND
IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121
 © atlanta IMPORT EXPORT, 1992

114 TRAKTORIŲ LIETUVOS ŪKININKAMS

Lietuvos generalinio konsulo Hario Lapo pradėtas "Traktorių ūkininkui" vaju susilaukia stipraus išieivių parėmimo ir jau turima užsakyti 114 traktorių.
 Traktoriai ir padargai perkami iš gamyklos atstovybės "Žemūk-technika" Marijampolėje sekančiomis pakeistomis JAV dolerių kainomis:
 Traktorius T-25: \$1,550., kabina: \$200., vežimas (priekaba): \$387., dviavagis plūgas: \$90., kultivatorius (akėčios): \$125., šienpjovė: \$280. Pristatymas ūkininkui: nuo \$50. iki \$100. už traktorių ir tiek pat už padargus, priklausomai nuo atstumo.
 Šis 33 arklio jėgų dyzelinis traktorius yra ekonomiškasis, labai tinkamas mažesniems ūkiams ir rekomenduojamas Žemės ūkio

ministerijos.
 Ūkininkas, gavęs traktorių, pasirašo pasižadėjimą, kad be pirkėjo sutikimo jis traktoriaus negali parduoti, išmainyti arba perleisti kitam.
 Pasinaudokime šiuo vajuimi ir pirkime traktorius savo giminėms — ūkininkams. Jeigu ūkininkų — giminių neturite, ūkininkų sąrašą galite gauti generaliniame konsulate. Jie yra buvę partizanai, tremtiniai, atgavę tėviškės žemę ir neturi kuo ją apdirbti.
 Traktoriaus pirkimo reikalu prašoma kreiptis į:
 Consulate General of Lithuania
 235 Yorkland Blvd., Suite 502
 Willowdale, Ontario
 Canada M2J 4YB
 Tel. (416) 494-8313
 FAX (416) 494-4382

MODERN, TOTAL HIP AND KNEE JOINT REPLACEMENTS ARE NOW BEING PERFORMED IN THE BALTIC STATES IN CENTERS THAT ARE OFFERING SERVICES OF SURGEONS THAT HAVE BEEN TRAINED IN THE U.S.
RIGA-AMERICAN, LTD. OF WATERBURY, CONNECTICUT, IS IN A POSITION TO GUARANTEE THE DELIVERY OF TOTAL HIP AND KNEE SURGERY IN LATVIA, ESTONIA AND LITHUANIA.
PAYMENT FOR THE SURGERY CAN BE MADE EITHER IN THE U.S. OR IN THE INDIVIDUAL REPUBLIC.
 ADDITIONAL INFORMATION IS AVAILABLE (IN ENGLISH) BY CALLING 203 - 757 - 5052 OR BY MAIL TO 1201 WEST MAIN STREET, WATERBURY, CT 06708 U.S.A.

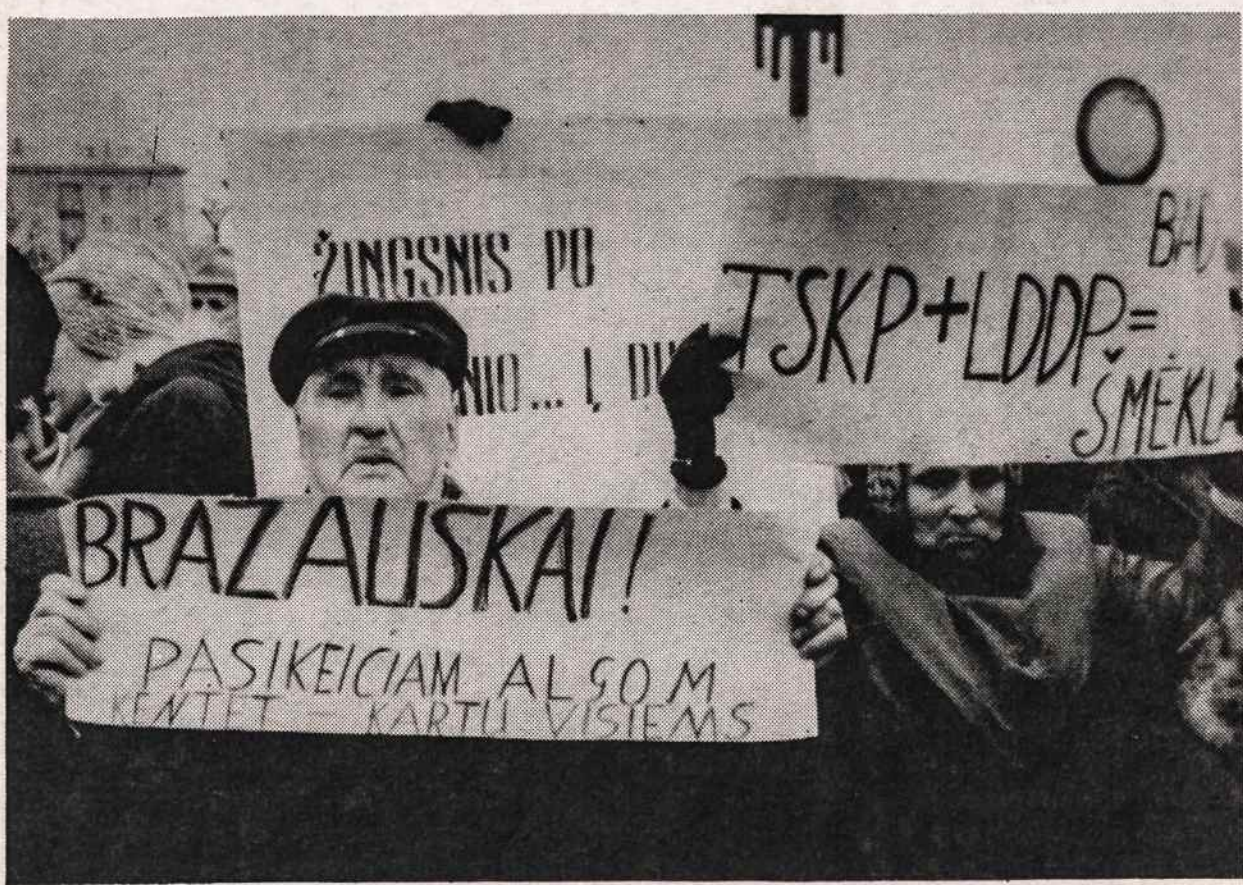
DARBININKO SKAITYTOJAM
 Skaitytojams palengvinti išsiųsti prenumeratą, dedamas šis įremitas lapelis. Prašome jį išsikirpti, užpildyti ir drauge su čekiu pasiųsti adresu:
DARBININKAS
341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
 Prašau pratęsti prenumeratą 1993 metams \$30.00
 Atsilyginu už 1992 metus \$20.00
 Atsilyginu už 1991 metus \$20.00
 Vardas ir pavardė .....
 Adresas .....
 Siunčiu už prenumeratą ..... \$.....
 Už kalendorių ..... \$.....
 Aukoju spaudai stiprinti ..... \$.....
 Viso \$.....

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS
NYC - Vilnius - NYC \$810 for 2 weeks
\$875 for 3 months
NYC - Riga (one way) \$450
FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.
WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!
 The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.
 When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.
 When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.
 Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.
South Boston Savings Bank
 "ALWAYS THE LEADER"
 Mail check to: South Boston Savings Bank, 480 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 288-2500.
 NAME _____ STATE _____ ZIP _____
 ADDRESS _____
 CITY _____
 AMOUNT ENCLOSED \$ _____
 SOCIAL SECURITY NO. _____
 DATE OF BIRTH _____
 SIGNATURE _____
MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL
MAIN OFFICE 480 West Broadway, South Boston 288-2500
WEYMOUTH OFFICE 544 Main St. 337-1050
NEPONSET CIRCLE 740 Grafton Blvd. 825-9200
NEEDHAM OFFICE 355 Chestnut St. 449-0210
QUINCY OFFICE 690 Adams St. Lakm Square 479-9660
WEST ROXBURY 1833 Centre St. 323-8000

ANGLIŠKA KNYGA
"LITHUANIA 700 YEARS"
 yra geriausia dovana
 Jūsų amerikiečiams draugams, pažįstamiems ir giminėms. Ji supažindina su Lietuvos senove, jos spalvinga istorija, nepriklausomybės laikotarpiu, okupacijomis ir rezistencija.
 Tai garsių lietuvių istorikų ir politikų straipsnių rinkinys. Knygą redagavo dr. Albertas Gerutis. Į anglų kalbą vertė Algirdas Budreckis. Jvadą parašė Raphael Sealey, Dept. of History, University of California, Berkeley, CA.
 R a š o:
 Jonas Puzinas: *The Origins of the Lithuanian Nation.* (1. Early Theories of Lithuanian Origins. 2. The Origins of the Lithuanians in the Light of Linguistics. 3. The Prehistory of the Lithuanians. 4. Lithuanians and their Kinsmen in the First Millennium A.D. and in Early Historical Times.)
 Juozas Jakštas: *The Rise of the Lithuanian Nation.* (1. Beginning of the State. 2. The Development of Lithuania's Grand Duchy. 3. Crisis of the State and Union with Poland. 4. The Beginning of the Republic of the Nobility. 5. The Commonwealth of the Gentry. 6. Disintegration of the Commonwealth. 7. Lithuania in the First Half of the 19th Century. 8. The Battle to retain the Lithuanian Free Press and National Rebirth.)
 Dr. Albertas Gerutis: *Independent Lithuania.* It covers Lithuania's political and cultural life starting with the Declaration of Independence in 1918 and ends with the Soviet Occupation in 1940.
 Dr. Albertas Gerutis: *Occupied Lithuania.* This article is divided into many parts, i.e.: The Stalin-Hitler Pact; The Moscow Ultimatum and Occupation of Lithuania; Arrests and Mass Deportations; Lithuania under Nazi Occupation; The Collapse of Nazi Germany; Second Soviet Occupation and other.
 Algirdas Budreckis: *Lithuanian Resistance, 1940-1952.* (1. The First Resistance, 1940-1941. It includes The Formation of the Lithuanian Activist Front, the Revolt in Kaunas, Its Intensity and Consequences, etc. 2. Resistance to the Nazi Occupation, 1941-1944. The Underground Press, Resistance by the Intellectuals; Establishment of the Supreme Committee, etc. 3. The Partizan War, 1944-1952, etc.)
 Algirdas Budreckis: *Liberation Attempts from Abroad.* (An Idealistic Crusade, 1940-1945; The Struggle based on Western Help, 1945-1956. The struggle based on Lithuanian Resources, 1956-1966. The Protracted Siege.)
 Stasys Lozoraitis: *The Prospects for Lithuanian Liberation.* Included are: Bibliography; Index; About the Authors.
 Čia trumpas straipsnių turinys angliškai, kad jūs galėtumėte sudominti šia knyga apie Lietuvą savo draugus ar gimines, nemo-kančius lietuviškai.
 Knyga kietais viršeliais, gražiu spalvotu aplanku, 458 psl. Kaina 25 dol. su persiuntimu. Gaunama rašant:
DARBININKAS
341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

Lietuvos pensininkai piketuoja. Viktoro Kapočiaus nuotr.

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

— Egidijus Bičkauskas, Seimo pirmininko pavaduotojas, pateikė Policijos įstatymo pakeitimus ir papildymus, kovojant su organizuotu nusikalstamumu bei reketu. Per penkis šių metų mėnesius nusikalstamumas Lietuvoje padidėjo 25%, Klaipėdoje 65%, Šiauliuose 92%, Kaišiadorių rajone 117%, Prienų 155%. Ieškoma 477 piliečių, dingusių be žinios.

— Vincą Balicką pagal jo paties prašymą Prezidentas atšaukė iš Lietuvos Respublikos nepaprastojo ir įgaliojoto ambasadoriaus Jungtinėje Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystėje pareigų. V. Balickas, kuriam 89 metai, Lietuvos pasiuntinybėje Londone pradėjo dirbti patarėju 1938 metais.

— Pasaulio lietuvių dainų šventė įvyks 1994 m. liepos 7-10 dienomis Vilniuje ir Kaune. Ji bus skirta dainų švenčių išvijoje ir Lietuvoje 70-mečiui. Lietuvos Vyriausybė patvirtino šventės organizavimo komisiją.

Joje 21 asmuo. Komisijos pirmininku iševijoje pakviestas PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys.

— Skulptorius Jonas Naruševičius liepos 2 d. Vilniaus medalių galerijoje padovanojo Karaliaus Mindaugo kolegijai jo sukurtą Mindaugo skulptūrą. Nuo šiol dovanotoji apie 50 centimetrų aukščio figūra iš šamotinio molio bus naudojama šventinėse eisenose, karaliui pagerbti skirtose simboliniuose ritualuose.

— Prekybinio ir ekonominio bendradarbiavimo ilgalaikę sutartį liepos 2 d. Vilniuje pasirašė Lietuvos užsienio reikalų ministras Povilas Gylys ir Indijos komercijos ministerijos sekretorius B. P. Mishra. Indija norėtų investuoti į Lietuvos tekstilės, medicinos bei popieriaus pramonę, kurti bendras įmones, siūlo Lietuvai vaistų bei žaliavų medicinos pramonei, ryžių, kitų maisto pramonės gaminių, medvilnės, chemijos produktų ir pan. Lietuva norėtų parduoti

staklių, kompresorių, elektrotechnikos gaminių, popieriaus, stiklo, cemento, pieno miltelių, lengvosios pramonės produkcijos ir kt.

— Lietuvos ir JAV pašto administracija dėl valiutinių perlaidų pasirašė sutartį, kuri įsigaliojo birželio 1 d. Į Lietuvos pašto sąskaitą pervesta tam tikra valiutos suma. Sutartis vienpusė: pinigų galima siųsti tik iš JAV į Lietuvą. Gaunančiajam mokėti nereikės. Kol kas valiutą atsimiti bus galima tik rajonų centruose, o vėliau ir artimiausiose paštose.

— Juozas Matulis, žymus mokslininkas, buvęs ilgametis Lietuvos Mokslų akademijos prezidentas, eidamas 95-uosius amžiaus metus, mirė birželio 25 d. Palaidotas Vilniaus Antakalnio kapinėse.

— Kazio Griniaus, buvusio Lietuvos prezidento, atminimą nutarė įamžinti Marijampolės rajono kultūros ir švietimo skyrius. Netoli Kazlų Rūdos ketinama atidengti paminklinį akmenį,

Į PALANGĄ GRĮŽO KRISTAUS STATULA, AR JOS AUTORIUS ŽINOMAS?

Nepriklausomos Lietuvos laikais Palangoje, priešais grafo Tiškevičiaus rūmus, stovėjo Kristaus statula. Kristus buvo pavaižduotas rankas iškėles, lyg norėdamas ką apglėbti, lyg palaiminti.

Suprantama, tokia religinė skulptūra ateizmo laikais negalėjo išsilaikyti garsiam kurorte. Ją šeštame dešimtmetyje sunaikino.

Dabar Lietuvos spauda skelbia, kad skulptūra atstatyta, at-

PRIEŠ 20 METŲ — LIETUVIAI HELSINKIO KALĖJIME

Prieš 20 metų, 1973 m. liepos 5 d. Helsinkyje, Suomijoje, buvo areštuoti 4 Amerikos lietuviai: dr. Jonas Genys, dr. Kęstutis Valiūnas, dr. Petras Vileišis ir Eglė Žilionytė. Jie dalyvavo kaip baltiečių organizacijų stebėtojai Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizacijoje konferencijoje ir kėlė Lietuvos išlaisvinimo klausimą.

Liepos 5 dieną buvo ruošiamas Pabaltijo reikalų spaudos konferencija. Sovietų delegacijos pirmininkas Andrei Gromyko pareikalavo šiuos 4 lietuvius, o taip pat 3 latvius ir 2 estus areštuoti. Sekančią dieną, pareikalavus Amerikos valdžios atstovams, areštuotieji buvo paleisti. Apie šį įvykį tada rašė Amerikos ir viso laisvojo pasaulio spauda, tuo pačiu išskeldama Pabaltijo kraštų laisvės reikalą.

Įkurti muziejų, kuriame būtų saugojamas K. Griniaus literatūrinis palikimas.

— Vilniaus miesto taryba, pažymėdama 1941 m. birželio 23-osios sukilimo prieš sovietų okupaciją metines, pakeitė Muitinės g. dalies nuo T. Ševčenkos g. iki Panerių g. pavadinimą į Birželio 23-osios gatvę.

kurta pagal išlikusias nuotraukas. Ji pašventinta birželio 14 d. — Gedulo ir Vilties dieną.

Iniciatyvos ėmėsi Lietuvos Kultūros Fondo Palangos skyriaus pirmininkas Vitalijus Litvaitis. Pagal kauniečio dailininko Stasio Žirgolio modelį skulptūrą iš bronzos atliedino Kauno ketaus liejykla. Lėšas aukėjo Lietuvos gyventojai, įmonės, organizacijos. Ją dabar vadina "Laiminančio Kristaus" statula. Rašoma, kad autorius nežinomas. Gal laikas ir nunešė užmarštin visą praeitį, bet ta statula turėjo labai įdomią istoriją.

1968 m. Danija minėjo savo žymaus skulptoriaus Thorvaldsen Bertel 200 metų gimimo sukaktį. Kopenhagoje yra įkurtas jo muziejus, bet dabar norėta surinkti po pasaulį išblaškytus jo kūrinius, bent tuos, kuriuos galima atvežti į Kopenhagą.

Jų užrašuose buvo įrašyta, kad Thorvaldseno sukurtas Kristus yra Palangos parko grafo Tiškevičiaus nuosavybė.

Jie prašė Lietuvos valdžią, kad paskolintų parodai statulą, bet jos jau nebebuvo. Ji buvo sunaikinta. Europos spauda tai paminėjo su gailėsčiu, kad taip negerbiamos meno vertybės.

Thorvaldsen buvo gimęs 1768 m. Jaunas pateko į Romą ir ten išgarsėjo kaip žymus, talentingas skulptorius. Jo dirbtuvėje dirbo apie 40 įvairiausių menininkų. Jis buvo garsus visoje Europoje, visi didieji miestai ir valdovai norėjo turėti jo kūrinių. Kai jis sulaukė 70 metų, danai jį parviliojo sugrįžti namo. Pastatė gražią studiją, jo vardo muziejų. Jis mirė 1844 m. teatre, ištiktas širdies smūgio.

Už jį gyventi liko kūriniai, kurie nuolat garsėjo ir garsino jų savininkus. Grafas Tiškevičius, keliaudamas po Europą, galėjo tokią statulą ir nupirkti ir ją atgabenti į Palangą. Ji buvo labai subtilios menininko savybės, vargiai jas galima atkurti iš nuotraukos.

Tik kyla klausimas, ar tokią statulą galima atkurti iš nuotraukų. Thorvaldsen savo skulptūrose pasiekė nuostabaus paprastumo, tikslios pusiausvyros raumenų žaisme ir judesiuose, švelnaus ritmo. Jis siekė idealaus grožio, gražios abstrakcijos. Tai yra labai subtilios menininko savybės, vargiai jas galima atkurti iš nuotraukos.

Kaip ten bebūtų, — Kristus grįžo į Palangą. Statula primins senus laikus, kai kam gal primins ir žymųjį danų skulptorių. Anksčiau ją vadino Širdies Jėzaus statula, dabar "Laiminančio Kristaus". Tegu ir laimina Palangą ir visą Lietuvą, kad ten gyvenimas darytųsi geresnis, šventesnis. (p.j.)

KAIP SU DAIL. ADOMO GALDIKO MINĖJIMU?

Šiomet spalio 18 d. sueina 100 metų, kai gimė dailininkas Adomas Galdikas, čia ilgai gyvenęs ir čia miręs 1969 m. gruodžio 7 d. Prie pranciškonų vienuolyno, "Darbininko" redakcijos pastate veikia ir jo vardo galerija. Daugelis New Yorko lietuvių turi jo paveikslų.

Adomas Galdikas buvo žymus lietuvių dailės puoselėtojas, jos ugdytojas. Pats, baigęs grafikos studijas, vėliau daugiausia laiko skyrė tapybai ir savo kūriniuose pavaizdavo Žemaitijos romantiškus senovės, audringus pavasarius, rudenis. Į amžiaus galą vis labiau akcentavo spalvos jėgą, spalvos konstrukciją ir taip išsiliojo į abstrakcinę tapybą. Išlei-

Dr. Audra Vitalija Lambertas

NAUJA DAKTARĖ

Californijos universitete (UCLA) mokslus baigė Audra Vitalija Lambertaitė, gaudama "Doctor of Philosophy" laipsnį biochemijos srityje.

Audros mokslinė tezė: "Molekulės ir širdies negalavimų sąlytis". Tolimesnius mokslinius tyrimus naujoji daktarė kol kas tęs tame pačiame UCLA universitete.

Gimusi Hartford, CT, Audra su tėveliais — Vitaliu ir Dana Daukantais — atvyko į Californiją. Čia baigė katalikišką mokyklą ir gimnaziją Santa Monica, CA. Uoliai lankė ir Šv. Kazimiero li-tuanistinę mokyklą Los Angeles, CA, šoko ir dainavo "Spindulio" ansamblyje, vadovaujame muz. Onos Rezutienės, buvo jūrų skautų organizacijos narė.

Audros moksliniu laipsniu džiaugiasi ir seneliai Monika Lambertienė bei Emilija ir Antanas Daukantai, gyvenę Santa Monica, CA.

Sėkmės naujai daktare!

A. R.

"TĖTI, VAIKAI NETURI MIRTI!"

Dainų slėnyje Kaune vyko didelis koncertas, suorganizuotas amerikietišku būdu ir pavadin-tas "Tėti, vaikai neturi mirti". Koncerte dalyvavo daugybė įvairių menininkų, sporto pasaulio žmonių. Koncertas — telemaratonas, skirtas pagelbėti sergan-tiems vaikams. Rinktos aukos vėžiu sergančiai trejų metų mergaitei Evelinai. Po Černobylio katastrofos Lietuvoje nemažai vaikų 3-5 metų amžiaus serga vėžiu.

Mergaitės gydymas Amerikoje, operacija ir dveji metai ligo-ninėje būtų kaštavę apie pusę milijono dol. Lietuvos ambasadoriaus Stasio Lozoraičio pastan-gomis ši suma sumažėjo iki 72 tūkstančių.

Koncertą režisavo Jūratė ir Arvydas Vilčinskai. Jie koncerte dalyvauti pakvietė ir Juozą Nakutavičių, apie kurį buvo rašyta praeitame "Darbininko" numeryje. Jis yra išvykęs visai vasarai į Lietuvą ir ten koncertuoja įvairiose vietovėse.

Kauno dienraštis "Kauno die-na", birželio 5 d. laidoje, įsidėjo pasikalbėjimą su Nakutavičium ir skaitytojus supažindino su dailininku. Jis dainavo birželio 5 d., šeštadienį, 6 v. v. savo mėgstamiausius tango. "Darbininko" redakcijai jis atsiuntė šią informaciją, laišką ir dienraščio iškar-pą.

sta ir išsami monografija apie jo tapybą.

100 metų gimimo sukakties proga tikrai būtina surengti platesnio masto jo minėjimą ir apžvalginę parodą. Čia gyvena jo artimi bičiuliai, čia veikia ir organizacijos. Tai jų pareiga orga-nizuoti dailininko prisiminimą.

A.†A.

VERONIKAI RAJECKIENEI

mirus, reiškiamo mūsų giliausią užuojautą sūnoms Faustui ir Gediminui, marčiai Zuzanai, anūkams bei proanūkiams bei kitoms giminėms ir kartu liūdime.

Elena ir Balys Kondratai
Jadvyga ir Vytautas Laugaliai

PADĖKA

Mylimam Broliai, Tėveliui ir Seneliui

A.†A.

VLADUI SKIRGAILAI

mirus 1993 m. gegužės 23 d., nuoširdžiai dėkojame Prisikėlimo parapijos kunigams Tėvui Augustinui, OFM, ir Tėvui Pijui, OFM, už maldas per Rožinį, gedulingų mišių metu ir Holy Cross Toronto kapinėse, kur jį palaidojom šalia jo mylimos gyvenimo draugės, Paulinos Barauskaitės Skirgailienės, mirusios 1988 m., ir jos brolio Alfonso Barausko, mirusio 1956 m.

Esame giliai dėkingi visiems draugams ir pažįstamiems už maldas, užprašytas mišias, už dalyvavimą paskutiniame atsisveikinime laidotuvių namuose ir šventovėje. Labai ačiū visiems, aukojusiems jo atminimui Vyskupo Baltakio Fondui, pareiškusiems užuojautą gėlėmis bei raminančiais žodžiais spaudoje, laiškuose ir asmeniškai. Dėkojame p. Radtkei už gražias giesmes mišių metu, brolams Stonkams, padėjusiems mums nešti karstą, p. Stanulienei už plietų paruošimą. Visados atsiminsime p. Kalendrienę su šeima, p.p. Matulaičių ir p.p. Skirnskų, bei dr. Alfonso Kisieliaus ypatingą globą ir draugystę savo kaimynui a.a. Vladui. Ačiū jums visiems!

Brolis Kostas Skirgaila su šeima
Zuriche, Šveicarijof
Duktė Gražina Stonkienė su šeima
Hamiltonė, Kanadoj
Duktė Sigita Ramanauskienė su šeima
Daytona Beach, Floridof

A.†A.

VERONIKAI RAJECKIENEI

mirus, jos sūnus Faustą ir Gediminą su šeimomis bei kitas gimines Amerikoje ir Lietuvoje skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiu.

Marija Balčiūnas

A.†A.

ONA TALLAT-KELPŠAITĖ JURSKIENĖ

š. m. liepos 9 d. rytą mirė Philadelphiaje. Velionė buvo gimusi 1895 m. Pagivyčio vienkietimyje, Laukaveros valsčiuje. Dideliameliu liūdime liko sūnūs Liutavėras ir Juozas su šeimomis ir duktė Snieguolė. Po gedulingų mišių Šv. Andriejaus lietuvių parapijos bažnyčioje Velionė liepos 14 d. buvo palaidota Prisikėlimo kapinėse šalia savo vyro a.a. Alfonso Jurskio.

Liūdentys vaikai, vaikaičiai,
giminės ir artimieji

Didžiajam Lietuvos meno ažuolui

A.†A.

dail. VIKTORUI VIZGIRDAI

mirus, jo žmoną, artimuosius ir visus Lietuvos dailininkus giliai užjaučia ir kartu liūdi

dailininkai Irena ir V. K. Jonynai

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. .... (718) 827-1351
Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. .... (718) 235-8386

— "Darbininkas" po dviejų savaičių vasaros atostogų vėl išleidžiamas. Pagal ilgametę tradiciją "Darbininko" personalas atostogauja antrą ir trečią liepos savaitę. Apie tai oficialiai įrašyta ir laikraščio metrikejoje, trečiame puslapyje — kairėje viršuj.

Tautos Fondo taryba savo posėdyje nutarė patenkinti APPLE vadovybės prašymą ir jai paskyrė \$4000. APPLE organizacija rūpinasi Lietuvos mokytojų tobulinimu ir jau kelinta vasara Lietuvos įvairiose vietovėse rengia seminarus bei kursus vietiniams mokytojams.

Kun. Vytautas Palubinskas, Apiešimo lietuvių parapijos klebonas, Brooklyn, NY, liepos 4 d. paminėjo amžiaus, kunigystės ir šioje parapijoje ketverių metų klebonavimo sukaktis. Padėkos mišias koncelebravo 8 kunigai. Pamokslą pasakė pats sukaktuvininkas. Prieš vakarienę klebonijoje įvyko Lietuvių Kunigų Vienybės New Yorko apylinkės kunigų susirinkimas.

Kun. Augustinas Steigvilas, MIC, Aušros Vartų lietuvių parapijos klebonas ir marijonų vienuolyno viršininkas, Avellana, Buenos Aires, Argentina, atvyko į JAV ir dalyvaus marijonų vienuolijos kapitulijoje Chicagoje. Pakeliui buvo sustojęs lietuvių pranciškonų vienuolyne Brooklyne, o iš čia išvyko į Torontą, kur turi giminių ir pažįstamų.

"Lietuvos atsiminimai", dr. Jokūbo Stuko vadovaujama radijo programa, girdima sekmadieniais iš Seton Hall universiteto stoties, vasaros atostogų metu laikinai sustabdyta. Programa vėl bus transliuojama po universiteto vasaros atostogų, po Darbo dienos, pradėdant rugsėjo 12 d.

Autobusas į lietuvių susitikimo šventę arba gegužinę-pikniką, įvyksiantį liepos 25 d., šį sekmadienį, Putnam, CT, lietuvių vaikų seselių sodyboje, išvyksta 6:30 val. ryto iš Kultūros Židinio kiemo. Autobusas sustos 7 val. ryto prie M. Šalinskienės, kuri šį autobusą organizuoja, laidotuvių įstaigos. Bilieto kaina, įskaitant jėimą į gegužinę, \$21. Dėl vietų rezervacijos skambinti M. Šalinskienei, tel. 296-2244.

TRANSPAK siunčia talpintuvus (konteinerius) į Lietuvą kas savaitę, skubius siuntinius siunčia AIR CARGO. Pinigai pervejami doleriais. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. CONNECTICUT valstijoje gyvenę klientai gali kreiptis telef. 203 232-6600. BOSTONO apylinkėje gyvenantys gali kreiptis telef. 508 428-1004.

TIK \$35 kava, arbata, kakava, apelsinų koncentratas, aliejus, mėsos konservai, vitaminai — viskas užsienietiška. 55 sv. įvairaus maisto — \$98. Produktai užsienietiški, išskyrus mėsos gaminius ir sūrį. 45 sv. įvairaus maisto be mėsos. — \$75. TRANSPAK, 2638 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. (sk.)

IŠ L. K. RELIGINĖS ŠALPOS VEIKLOS

Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai The Oak Tree Philanthropic Foundation paskyrė \$58,000, kad būtų galima padėti Lietuvos bažnyčioms, katalikiškam švietimui, seminarijoms ir kitai katalikiškai veiklai. Ši organizacija pažadėjo savo paramą ir ateityje.

Į Kauną birželio 10 d. Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa išsiuntė trisdešimt antrąjį 20 tonų talpintuvą-konteinerį. Didžiąją siuntos dalį sudarė American Chemical Society padovanotos mokslinės knygos universitetų ir Medicinos akademijos studentams.

APPLE (American Professional Partnership for Lithuanian Education) organizacija jau keletą metų Lietuvoje ruošia kursus mokytojų kvalifikacijai pakelti. LKR Šalpa šiemet paskyrė 33 stipendijas katalikiškų mokytojų mokytojams, kad galėtų dalyvauti šios vasaros kursuose.

Šiluvos šventovei persiųsti iškilmingi liturginiai drabužiai. Juos pasiūvė Sisters of the Visitation, Medota, MN, tarpininkaujant Minnesota valstijos teisėjui D. D. Wozniak. Jis su LKR Šalpos veikla susipažino per St. Paul, MD, arkivyskupą J. Roch. Teisėjas Wozniak taip pat paaukojo \$500 Lietuvos Bažnyčiai. Jis planuoja šią vasarą lankytis Lietuvoje.

Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai Bridgeport, CT, Hartford, CT, Metuchen, NJ, Norwiche, CT, Trenton, NJ, ir Washington, DC, vyskupas davė leidimą praveisti specialias rinkliavas vietos parapijose. Ta proga su pamokslais sutiko talkinti kun. Vladas Jaškevičius, SJ, kun. Raymond Lauzon, OFM, prel. Leonas Peck-Peciukevičius ir prel. Jurgis Šarauškas.

MIRĖ ADELĖ KREIVĖNIENĖ

Adelė Kreivėnienė, gimusi Lietuvoje 1896 m. lapkričio 11 d., paskutiniu laiku gyveno Woodhavene, NY. Sulaukusi 96 m. amžiaus, po sunkios ligos liepos 6 d. mirė Mary Immaculate ligoninėje.

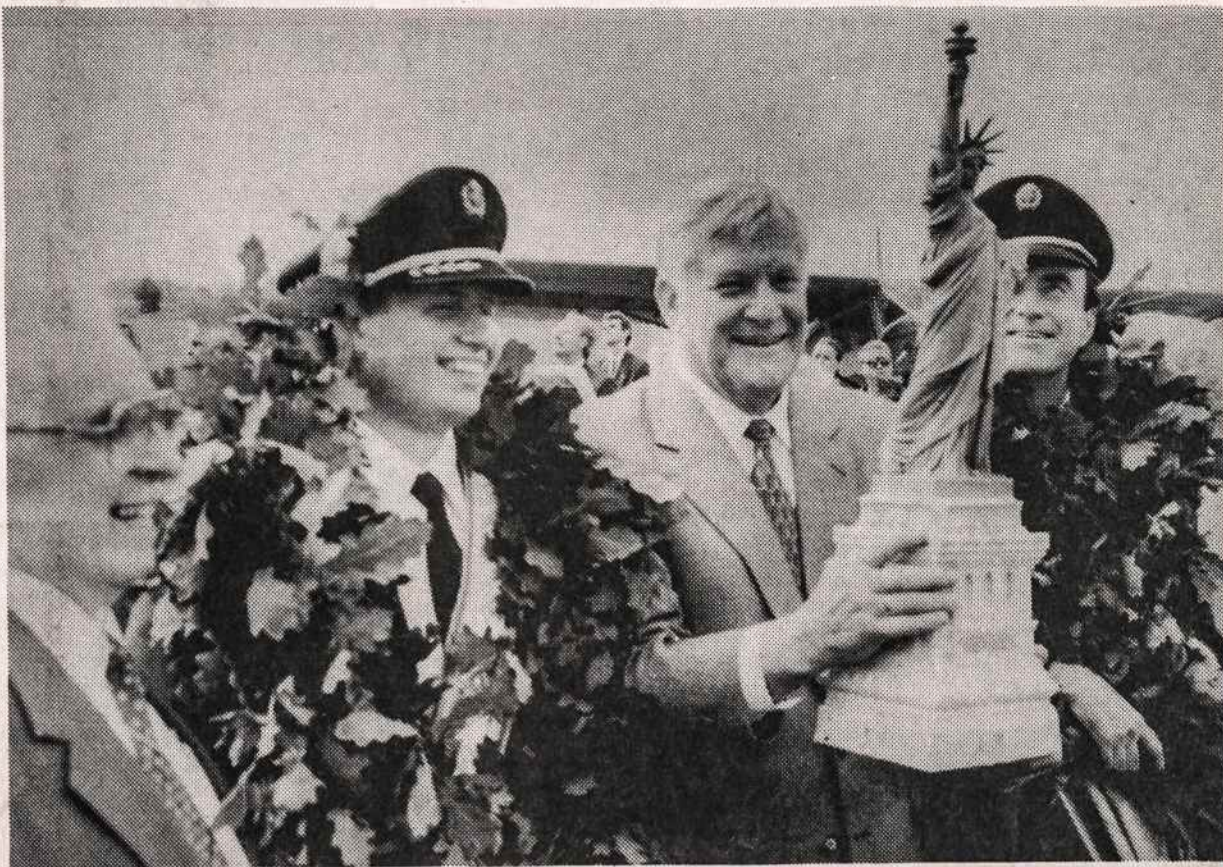
Velionė buvo pašarvota Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo liepos 8 d. Po gedulingų mišių Apiešimo lietuvių parapijos bažnyčioje, velionė liepos 9 d. palaidota Cypress Hills kapinėse, šalia savo vyro Antano, mirusio prieš 17 metų.

Nuliūdime liko 4 dukterys: Zosė Migonienė, Albina Vanagienė, Uršulė Povilaitienė ir Marytė Nemicienė su šeimomis. Lietuvoje liko trys sūnūs: Vitas, Stasys ir Bronius su šeimomis. Taip pat liko 16 anūkių, 27 proanūkių, ir 7 proproanūkių bei daug giminių Amerikoje ir Lietuvoje.

Artimieji labai gražiai atsisveikino su savo motinėle: puošė jos karstą gražiausiomis gelėmis, užprašė daug mišių ir palydėjo su ašaromis bei maldomis.

Bronxo rajonas prijungiamas prie Brooklyno-Queens telefono kodo — 718. Iki šiol Bronx buvo prie New Yorko miesto centro — Manhattano, prie 212 kodo. Besiplečiant telefono tinklui, pertvarkomi ir kodo numeriai.

Metinis piknikas, kurį rengė Kennebunkporto, ME lietuvių pranciškonų vienuolynas, pasisekė labai gerai. Liepos 11 d. suvažiavo apie 5,000 svečių, daugiausia kitataučių. Buvo iškilmingos mišios, vaišės ir įvairi meninė programa.

Newyorkiečiai Kęstutis Miklas ir lakūnas Edvinas Velonskis, vairavęs Lituaničią Trečiąją iš New Yorko į Kauną su amerikiečių lakūnu (dešinėje), Lietuvos prezidentui Algirdui Brazauskui liepos 17 d. Kaune įteikė JAV Laisvės statulos repliką, kaip simbolinę JAV Lietuvių Bendruomenės dovaną. Viktoro Kapočiaus nuotrauka.

Kultūros Tarybos premijų šventė numatoma surengti Kultūros Židinyje spalio 10 ar 24 d. Premijomis ir jų paskyrimu rūpinasi Kultūros Taryba, o New Yorko LB apygardos valdyba globoja pačią šventę.

DVI SESERYS BAIGĖ MOKSLĄ

Laura Naronytė-Covdrey baigė Downstate Medical mokyklą ir gegužės 11 d. gavo medicinos daktarės laipsnį. Liepos 1 d. pradėjo rezidentės darbą Winthrop ligoninėje, Mineola, NY.

Rima Naronytė baigė Buffalo universitetą ir gegužės 15 d. įsigijo Physical Therapist profesiją. Per visus 4 metus buvo Dekano garbės sąrašė. Mokslą baigė Summa cum laude ir gavo "scholarship award".

Laura ir Rima yra baigusios New Yorko Maironio lituanistinę mokyklą, priklausę prie skautų organizacijos, dalyvavo sporte ir lietuviško jaunimo gyvenime.

Tenka palinkėti jaunoms profesionalėms pasisekimo ateityje ne tik savo pasirinktoje darbo srityje, bet taip pat ir lietuviškame gyvenime.

Laura ir Rima yra Vyto ir Nijolės (Kleizaitės) Naronių dukterys.

Rima Naronytė

Laura Naronytė-Covdrey

Anicetas Simutis, Lietuvos ambasadorius prie JT, liepos 16 d. vakare, taria atsisveikinimo žodį Lituania III lakūnams Republic aerouoste Farmingdale, NY, prieš išskrendant į Lietuvą. A. J. nuotr.

LITUANICA III - UŽBAIGTAS PRIEŠ 60 METŲ PRADĖTAS SKRYDIS

Liepos 16 d. 11:48 v. vakaro iš Republic aerouosto Farmingdale, NY, į nakties tamsą pakilo Lituania III.

Iškilmingos Lituanicos III palydėtuves prasidėjo 9 val. vakaro. Kęstutis Bileris, JAV LB NY apygardos valdybos vicepirmininkas, pakvietė kun. dr. Kornelijų Bučmį palaiminti šį Lituanicos III žygį.

Po laiminančio žodžio, kalbą pasakė Lietuvos ambasadorius prie JT Anicetas Simutis. Malonu buvo pamatyti ir Lietuvos generalinį konsulą New Yorke Liną Kučinską, kuris taip pat tarė žodį. Vytautas Maciūnas, JAV LB Krašto valdybos pirmininkas, palinkėjo sėkmės Lituanicos III lakūnams. Algis Jankauskas, LŠSI NY kuopos pirmininkas, pasidžiaugė tuo, kad vienas iš Lituanicos III lakūnų - Edvinas Velonskis, sekdamas Dariaus ir Girėno pavyzdžiu, tapo šauliu.

Po oficialiosios dalies Vida Jankauskienė pakvietė visus susirinkusius šampano tostui. Nuskambėjo "Ilgiausių metų". Po to buvo sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai.

Kęstutis Bileris perdavė Edvinui Velonskiui, 22 metų Lituanicos III lakūnui, išveijos lietuvių dovaną Lietuvai - Laisvės statulos kopiją, laisvės ir demokratijos simbolį.

Lituanicos III sponsorai, be kurių nebūtų įgyvendintas šis sumanymas, yra: Global Technology Corporation, Mobil Oil Corpo-

ration ir Trinity Industries, Inc. Arti 200 lietuvių susirinko išlydėti Lituanicos III.

Lietuvos televizijos atstovas V. Kvietkauskas nufilmavo iškilmingas Lituanicos III palydėtuves ir juosta perdavė lakūnams, kurie ją Lietuvoje įteikė Lietuvos TV.

Šeštadienį, 3:10 val. po pietų virš Aleksoto aerouosto Lituania III apšuko keletą ratų. Kadangi vietos nutūpimui buvo per mažai, Lituania III nutūpė Karmėlavos aerouoste, netoli Kauno. Ten lakūnai sėdo į mažesnę lėktuvą, su kuriuo nusileido Aleksoto aerouoste, Kaune. Lakūnus pasitiko Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas, JAV ambasadorius Lietuvoje D. Johnson, taip pat sponsoriavusių šį skrydį kompanijų atstovai.

Edvinas Velonskis įteikė Lietuvos Prezidentui "Draugystės dovaną" - Laisvės statulos kopiją.

Lituania III atgabeno ir virš 500 išveijos lietuvių laiškų Lietuvon.

Prezidentas Brazauskas taip pat gavo laiškus iš JAV senatorių Daniel P. Moynihan ir Alfonse D'Amato.

Liepos 17 d. buvo Lietuvoje paskelbta nacionaline švente. Atidengtas paminklas Dariui ir Girėnui Kaune. Originalios Lituanicos I kopija taip pat atskrido Lietuvon iš Lenkijos, Dariaus ir Girėno žuvimo vietos.